

Oversigt over **Landsforsøgene 2013**

*Foto på omslaget:
Janne Aalborg Nielsen, Videncentret for Landbrug,
Planteproduktion*

Læs mere om Oversigt over
Landsforsøgene 2013 på
www.landbrugsinfo.dk/oversigten

Scanprint a|s

Oversigt over Landsforsøgene 2013

Forsøg og undersøgelser i
Dansk Landbrugsrådgivning

Samlet og udarbejdet af
LANDBRUG & FØDEVARER, PLANTEPRODUKTION
ved chefkonsulenterne
Jon Birger Pedersen og Carl Åge Pedersen

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Planteproduktion

Agro Food Park 15 T +45 8740 5000
Skejby F +45 8740 5010
DK 8200 Aarhus N vfl.dk

Aktiviteterne er blandt andet støttet af:

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

Se i øvrigt afsnittet Sponsorer og uvildighed.

Vårbyg

Sorter

Landsforsøg

RGT Planet er med et udbytte, som er 6 procent større end målesortsblandingen, den højestyndende vårbygssort i årets landsforsøg. Herefter følger nummersorten SY 411-291 med et udbytte, som er 5 procent over blandingens, og fire sorter, Shada, SY 411-285, Melius og KWS 107545, der yder 4 procent mere end blandingen. Fire af sorterne er med i landsforsøgene for første gang, mens Shada giver topudbytte for andet år i træk, og Melius har været med i tre år. I tabel 1 er sorterernes forholdstal over flere år angivet, og i tabel 2 vises årets resultater, opdelt på Jylland, Øerne og hele landet.

Der er afprøvet 64 sorter af vårbyg i årets landsforsøg, hvilket er fire mere end i 2012. Sorterne er afprøvet i ni forsøg, hvoraf ti giver brugbare resultater. I vårbygforsøgene benyttes en målesortsblending som reference. I 2013 har Laurikka afløst Cha Cha i blandingen, som herefter består af Columbus, Laurikka, Quench og Rosalina.

Blandingen giver et udbytte på 73,6 hkg pr. ha. Det er 1,3 hkg pr. ha mere end i 2012 og når næsten niveauet for rekordudbyttet i landsforsøgene 2009. De største sorter, målt på sædekorssalg, er Quench, Evergreen, Columbus, Propino og Tamtam. Se tabel 10. Blandt disse sorter giver Evergreen med forholdstal 103 det største udbytte, mens de resterende fire sorter ligger lidt under med forholdstal 101.

I højre side af tabel 2 vises indholdet af protein, stivelse og sortering for sorterne i landsforsøgene. Proteinindholdet er relativt højt, når man tager det høje udbyttensniveau i betragtning, som normalt medfører en fortynding af proteinet. Gennemsnitligt over sorterne ligger proteinindholdet på 10,9 procent, 1,3 procentpoint højere end i 2012 og på niveau med 2011. Sorteringen er på niveau med sidste år, og kun to sorter, KWS Vitara og Ca824707, falder under et niveau på 90 procent kerner over 2,5 mm. Et proteinindhold over 11 procent eller en sortering under 90 procent medfører normalt fradrag i prisen ved afregning som maltbyg.

Vælg en vårbygssort, der

- > har givet et stort og stabilt udbytte i flere års forsøg
- > har en lav modtagelighed over for sygdomme (i prioriteret rækkefølge):
 - meldug
 - bygrust
 - skoldplet og bygbladplet
- > har resistens mod havrecystenematoder
- > har en god stråstivhed, så der ikke er behov for vækstregulering
- > har en svag tendens til nedknækning af aks og strå.

Ved dyrkning af vårbyg til malt bør der altid vælges en maltbygssort, der er accepteret af handelspartneren.

Ved dyrkning af vårbyg til svinefoder bør sorterens indhold af foderenheder (FEsv og FEso) pr. hkg så vidt muligt inddrages i beslutningen.

Fem af årets landsforsøg er gennemført både med og uden svampebekæmpelse. Udbytte og merudbytte for svampebekæmpelse samt svampeangreb i den ubehandlede del af forsøgene er angivet i tabel 3. Forsøgene viser betydningen af sorterens indbyggede resistens mod de svampesygdomme, der har været fremherskende i vækståret. Svampebekæmpelsen er udført som en behandling i midten af juni for tre af de fem forsøg. To af forsøgene er behandlet ad to gange. Angrebene af meldug og bygrust er svage, i lighed med 2012. Derimod er angrebene af skoldplet og bygbladplet kraftigere end i 2012. Paustian er med 0,4 procent dækning med skoldplet den svageste angrebne sort, og KWS Vitara er med 11 procent dækning den kraftigst angrebne. For bygbladplet varierer angrebene fra 0,7 procent dækning i Paustian til 12 procent i Chapeau. Det gennemsnitlige merudbytte for svampebekæmpelse er 3,7 hkg pr. ha med en variation mellem -0,3 i Cherokee til 7,1 hkg pr. ha i sorten KWS Asta. Merudbyttene er en smule højere end i 2012 og noget højere end 2011.

Table 1. Oversigt over flere års forsøg med vårbygssorter, forholdstal for udbytte

Vårbyg	2009	2010	2011	2012	2013
Blanding ¹⁾	100	100	100	100	100
Quench	102	104	102	101	101
Columbus	102	102	105	103	101
Tamtam	102	102	101	100	101
Propino	101	99	100	99	101
Keops	102	99	100	101	100
Rosalina	102	99	99	100	97
Sumit	101	101	105	101	97
Simba	99	98	100	99	97
Cha Cha	99	102	99	98	96
Evergreen		101	103	100	103
Pinocchio		103	103	101	101
Genie		102	105	102	101
Chill		100	99	97	98
Melius			106	101	104
KWS Irina			105	101	103
Tesla			103	103	103
Odyssey			105	106	102
Laurikka			104	104	102
Amalika			103	103	102
Overture			103	100	101
KWS Asta			103	102	100
Shuffle			103	101	100
Shada				105	104
KWS Atrika				103	102
Montoya				102	102
Calisi				101	102
Niagara				101	102
Thermus				105	101
Paustian				102	101
Invictus				99	101
Kvorning				103	100
Cheers				97	99
Chapeau				102	97
Crooner				102	96
RGT Planet					106
SY 411-291					105
SY 411-285					104
KWS 107545					103
SJ 136027					103
SY 410-256					103
KWS 111080					102
LGB11-8234					102
LSB0769-3093					102
NOS 16111-55					102
Taurus					102
Charles					101
KWS Akasta					101
KWS Vitara					101
LGB11-8339					101
LGB11-8345					101
SC 1017412					101
Catamaran					100
Hacker					100
SC 95119 B					100
SC 95390 A					100
SY 412-319					100
Solist					100
Chaplin					99
Cherokee					99
KWS Lavalle					99
NORD 11/2521					98

Table 1. Fortsat

Vårbyg	2009	2010	2011	2012	2013
Ca824707					97
Chain					95
China					91

¹⁾ 2009: Anakin, Quench, Power, Fairytale; 2010: Anakin, Quench, Rosalina, Fairytale; 2011: Anakin, Cha Cha, Quench, Rosalina; 2012: Columbus, Cha Cha, Quench, Rosalina; 2013: Columbus, Laurikka, Quench, Rosalina.

Table 2. Landsforsøg med vårbygssorter 2013, med svampebekæmpelse. (F1)

Vårbyg	Udb. og mer-udb., hkg kerne pr. ha		Hele landet					
	Øerne	Jylland	Udbytte og mer-udb., hkg kerne pr. ha	Fht. for udbytte	Pct. råproteintørstof	Pct. stivelse	Sortering, pct. kerner over 2,5 mm	Sortering, pct. kerner over 2,8 mm
<i>Antal forsøg</i>	3	6	9		9	8	9	9
Blanding ¹⁾	75,4	72,8	73,6	100	10,9	63,1	92	68
RGT Planet	4,2	4,3	4,3	106	10,4	63,7	96	82
SY 411-291	2,2	4,1	3,5	105	10,8	63,4	95	79
SY 411-285	2,4	3,2	2,9	104	10,6	62,9	90	66
Shada	2,4	3,1	2,8	104	10,3	63,3	91	67
Melius	2,2	3,0	2,7	104	11,0	62,9	95	79
KWS 107545	1,3	3,2	2,6	104	10,6	63,0	93	72
KWS Irina	1,5	2,7	2,3	103	10,7	63,0	95	80
SY 410-256	2,0	2,4	2,3	103	10,5	63,3	95	80
SJ 136027	1,2	2,8	2,2	103	10,6	63,5	95	80
Evergreen	2,7	1,7	2,1	103	10,9	63,6	96	81
Tesla	2,2	1,8	1,9	103	11,0	62,5	96	82
Calisi	0,8	2,2	1,7	102	10,7	63,0	96	79
Montoya	2,5	1,4	1,7	102	10,4	63,4	96	82
Amalika	2,7	1,0	1,6	102	10,6	63,1	91	67
Laurikka	1,3	1,8	1,6	102	10,9	62,8	92	64
Taurus	1,8	1,6	1,6	102	10,9	63,2	92	70
NOS 16111-55	1,8	1,4	1,5	102	10,8	63,3	95	78
LGB11-8234	-1,2	2,8	1,4	102	10,6	64,0	96	82
LSB0769-3093	2,6	0,7	1,4	102	10,5	63,8	93	75
KWS Atrika	1,2	1,4	1,3	102	10,9	63,1	97	88
Niagara	-0,3	2,1	1,3	102	11,5	62,0	97	86
Odyssey	1,8	1,1	1,3	102	10,7	63,5	95	78
KWS 111080	1,4	1,2	1,2	102	11,0	63,2	95	81
Genie	0,5	1,4	1,1	101	10,7	63,6	96	82
KWS Akasta	0,0	1,7	1,1	101	11,1	62,3	94	77
Paustian	-2,8	3,0	1,1	101	10,7	63,5	96	82
Columbus	0,3	1,3	1,0	101	10,7	63,6	94	73
LGB11-8339	1,9	0,5	1,0	101	10,6	63,0	93	75
LGB11-8345	0,1	1,4	1,0	101	10,7	62,9	91	68
Pinocchio	0,8	1,2	1,0	101	10,8	63,1	95	79
Tamtam	2,1	0,4	1,0	101	10,6	63,3	93	70
Charles	1,0	0,8	0,9	101	11,0	62,9	95	81
Overture	0,0	1,4	0,9	101	10,8	63,6	95	81
Quench	-0,8	1,7	0,9	101	10,6	63,5	93	72
Thermus	-1,2	1,8	0,8	101	11,0	62,6	91	63
KWS Vitara	2,2	0,0	0,7	101	11,0	62,6	89	65

fortsættes

Tabel 2. Fortsat

Vårbyg	Udb. og merudb., hkg kerne pr. ha		Hele landet					
	Øerne	Jylland	Udbytte og merudb., hkg kerne pr. ha	Fht. for udbytte	Pct. råproteintørstof	Pct. stivelse i tørstof	Sortering, pct. kerner over 2,5 mm	Sortering, pct. kerner over 2,8 mm
Invictus	0,4	0,5	0,5	101	10,8	62,8	94	73
Propino	-1,7	1,5	0,5	101	10,8	62,8	98	90
SC 1017412	3,1	-0,9	0,5	101	11,0	63,2	96	83
Hacker	-0,1	0,5	0,3	100	10,8	63,5	96	83
Kvorning	-0,8	0,9	0,3	100	11,1	62,0	97	85
KWS Asta	2,2	-0,7	0,3	100	10,7	62,9	96	83
SC 95119 B	-1,0	0,8	0,2	100	10,9	62,7	95	74
SC 95390 A	-0,3	0,1	0,0	100	10,8	62,8	96	87
SY 412-319	-2,5	1,1	-0,1	100	10,9	62,7	96	83
Keops	-2,0	0,7	-0,2	100	11,1	62,1	92	66
Catamaran	0,4	-0,6	-0,3	100	10,9	63,2	94	76
Shuffle	-2,0	0,5	-0,3	100	11,2	62,9	98	90
Solist	-1,3	0,2	-0,3	100	11,1	62,5	96	85
Cheers	0,5	-0,9	-0,4	99	11,2	62,5	95	83
Cherokee	-1,7	0,0	-0,6	99	10,8	63,2	95	81
KWS Lavelle	-0,1	-0,8	-0,6	99	10,8	63,3	94	78
Chaplin	-2,1	0,0	-0,7	99	11,4	62,2	95	80
Chill	-1,3	-1,2	-1,2	98	11,2	62,5	94	75
NORD 11/2521	-3,0	-0,2	-1,2	98	10,9	62,9	94	76
Simba	-3,7	-1,0	-1,9	97	11,6	61,7	94	74
Sumit	-4,1	-0,8	-1,9	97	11,2	62,6	94	74
Ca824707	-2,1	-1,9	-2,0	97	10,8	63,0	89	62
Chapeau	-2,6	-1,7	-2,0	97	10,6	63,4	93	71
Rosalina	-1,2	-2,4	-2,0	97	11,0	62,7	94	75
Crooner	-2,8	-2,5	-2,6	96	10,8	63,0	91	63
Cha Cha	-4,8	-2,5	-3,3	96	11,2	62,1	91	68
Chain	-3,3	-3,6	-3,5	95	11,2	62,6	94	76
China	-8,9	-5,7	-6,8	91	11,4	62,4	94	73
LSD	4,6	2,6	2,3					

¹⁾ Columbus, Laurikka, Quench, Rosalina.

I figur 1 ses en grafisk afbildning af resultaterne af årets tre landsforsøg med vårbygssorter med og uden svampebekæmpelse. Figuren illustrerer økonomien i den gennemførte bekæmpelse i de afprøvede sorter. Svampebekæmpelsen har som gennemsnit af årets forsøg kostet, hvad der svarer til 1,8 hkg pr. ha, når man selv står for udbringning

Figur 1. Udbytte og merudbytte i vårbygssorter med og uden svampebekæmpelse. Den lyseblå bjælke viser udbyttet uden svampebekæmpelse. Den samlede flerfarvede bjælke viser udbyttet med svampebekæmpelse. Den røde del af bjælken viser udgiften til svampemidler, og den gule del af bjælken viser udgiften til udsprøjtning ved en pris på 70 kr. pr. ha. Den mørkeblå del af bjælken viser nettoudbyttet.

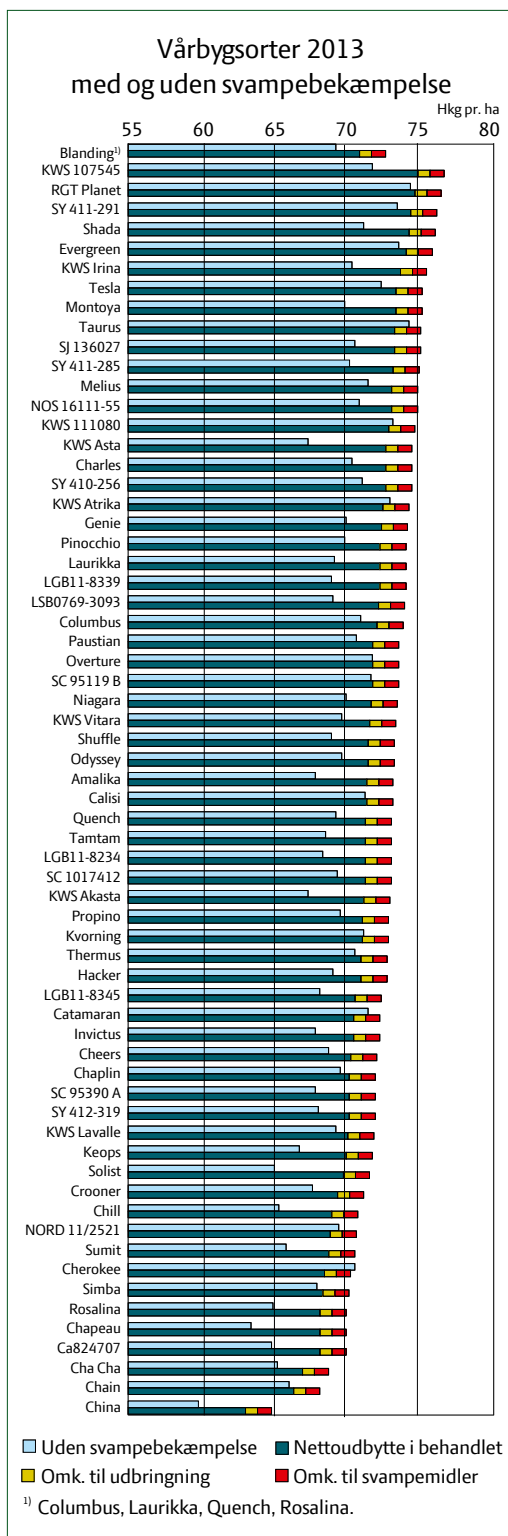

Table 3. Vårbygssorter med og uden svampebekæmpelse, 2013. (F2)

A: Uden svampebekæmpelse

B: 0,15 liter Comet + 0,15 liter Folicur EC 250 pr. ha eller 0,3 liter Prosar 250 EC pr. ha, udbragt på en gang, eller 0,35 liter Folicur EC 250 + 0,15 liter Aproach pr. ha eller 0,15 liter Comet + 0,4 liter Folicur 250 EC pr. ha, udbragt ad to gange

Vårbyg	Procent angreb i A				Udbytte, hkg kerne pr. ha		Merudb. for svampebekæmp., hkg pr. ha
	mel-dug	skold-plet	byg-blad-plet	byg-rust	A	B	
<i>5 forsøg</i>							
Blanding ²⁾	0	3	2	0,02	69,2	72,6	3,4
KWS 107545	0	4	0,9	0,02	71,7	76,6	4,9
RGT Planet	0	3	1	0,01	74,3	76,4	2,1
SY 411-291	0	2	1	0,01	73,4	76,1	2,7
Shada	0	2	1	0	71,1	76,0	4,9
Evergreen	0	2	1	0	73,5	75,8	2,3
KWS Irina	0	4	3	0,05	70,3	75,4	5,1
Tesla	0	2	2	0,01	72,3	75,1	2,8
Montoya	0	2	1	0,03	69,8	75,1	5,3
Taurus	0	0,8	1	0	74,2	75,0	0,8
SJ 136027	0	2	1	0	70,5	75,0	4,5
SY 411-285	0	2	0,8	0	70,6	74,9	4,3
Melius	0	4	1	0	71,4	74,8	3,4
NOS 16111-55	0,01	2	1	0,05	70,8	74,8	4,0
KWS 111080	0,3	2	1	0,03	73,1	74,6	1,5
KWS Asta	0	3	2	0,02	67,3	74,4	7,1
Charles	0	3	1	0,04	70,3	74,4	4,1
SY 410-256	0	2	2	0	71,0	74,4	3,4
KWS Atrika	0	1	1	0	72,9	74,2	1,3
Genie	0	2	1	0,04	69,9	74,1	4,2
Pinocchio	0	1	1	0,01	69,8	74,0	4,2
Laurikka	0	1	2	0	69,1	74,0	4,9
LGB11-8339	0	2	0,9	0,06	68,9	74,0	5,1
LSB0769-3093	0	2	2	0	69,0	73,9	4,9
Columbus	0,01	3	1	0,01	70,9	73,8	2,9
Paustian	0	0,4	0,7	0	70,6	73,5	2,9
Overture	0	1	1	0,01	71,7	73,5	1,8
SC 95119 B	0,03	0,5	1	0,01	71,6	73,5	1,9
Niagara	0	2	2	0,01	69,9	73,4	3,5
KWS Vitara	0	11	2	0	69,6	73,3	3,7
Shuffle	0	5	2	0,07	68,9	73,2	4,3
Odyssey	0	3	2	0,02	69,6	73,2	3,6
Amalika	0	4	2	0	67,8	73,1	5,3
Calisi	0	1	1	0,05	71,2	73,1	1,9
Quench	0	6	1	0	69,2	73,0	3,8
Tamtam	0	4	2	0,01	68,5	73,0	4,5
LGB11-8234	0,05	2	1	0	68,3	73,0	4,7
SC 1017412	0,01	1	1	0	69,3	73,0	3,7
KWS Akasta	4	2	2	0	67,3	72,9	5,6
Propino	5	4	3	0	69,5	72,8	3,3
Kvorning	0	0,5	1	0,1	71,1	72,8	1,7
Thermus	5	2	2	0	70,5	72,7	2,2
Hacker	0,05	2	1	0	69,0	72,7	3,7
LGB11-8345	0	3	2	0	68,1	72,3	4,2
Catamaran	3	1	3	0	71,4	72,2	0,8
Invictus	0	1	1	0	67,8	72,2	4,4
Cheers	0	2	1	0,03	68,7	72,0	3,3
Chaplin	0	2	0,9	0,03	69,5	71,9	2,4
SC 95390 A	0	2	1	0	67,8	71,9	4,1
SY 412-319	0	3	1	0,01	68,0	71,9	3,9
KWS Lavalle	0	6	1	0	69,2	71,8	2,6

Table 3. Fortsæt

Vårbyg	Procent angreb i A				Udbytte, hkg kerne pr. ha		Merudb. for svampebekæmp., hkg pr. ha
	mel-dug	skold-plet	byg-blad-plet	byg-rust	A	B	
Keops	0,3	0,9	2	0,01	66,7	71,7	5,0
Solist	0	3	1	0,03	65,0	71,5	6,5
Crooner	0	4	2	0	67,6	71,1	3,5
Chill	0,05	2	2	0	65,3	70,7	5,4
NORD 11/2521	0	4	1	0	69,4	70,6	1,2
Sumit	0	2	2	0,01	65,8	70,5	4,7
Cherokee	0,05	0,7	1	0,01	70,5	70,2	-0,3
Simba	0,1	0,7	2	0	67,9	70,1	2,2
Rosalina	0	1	3	0	64,9	69,9	5,0
Chapeau	0	5	12	0,01	63,4	69,9	6,5
Ca824707	0	5	2	0,1	64,8	69,9	5,1
Cha Cha	0	3	2	0,03	65,2	68,7	3,5
Chain	0	5	2	0	66,0	68,1	2,1
China	0,1	1	5	0,5	59,8	64,8	5,0
<i>LSD, sorter</i>					2,6		
<i>LSD, svampebek.</i>					0,4		
<i>LSD, vekselvirkning mellem sorter og svampebek.</i>					ns		

¹⁾ Omkostningen til svampebekæmpelse svarer til 1,8 hkg pr. ha.²⁾ Columbus, Laurikka, Quench, Rosalina.

gen. Der er opnået et positivt nettoerudbytte for svampebekæmpelsen i 56 af de 64 afprøvede sorter.

Foderværdi i vårbygssorter 2012

Igen i 2012 blev udvalgte sorter af vårbyg i landsforsøgene analyseret for foderværdi til svin. Der blev kun analyseret prøver af tre sorter mod syv sorter i 2011. Ligesom årene før blev der analyseret prøver fra tre lokaliteter, hvor der var opnået nor-

Vårbygkerne, angrebet af *Fusarium*. *Fusarium* og andre svampe kan gøre vårbyg uegnet til fremstilling af malt, fordi svampene får øllet til at skumme (også kaldet "gushing"). (Foto: Ghita Cordsen Nielsen, Videncentret for Landbrug).

Tabel 4. Vårbygsorternes rangering i forhold til udbyttet af foderenheder, FEsv pr. ha, landsforsøg 2012. Se afsnittet Sorter, priser, midler og udviklingsstadier vedrørende definition af FEsv og FEso

Vårbyg, 2012	FEsv pr. hkg	FEso pr. hkg	Pct. råprotein i tørstof	Pct. stivelse i tørstof	Fht. for udbytte	Udbytte, hkg pr. ha	FEsv pr. ha	FEso pr. ha
<i>Antal forsøg</i>	3	3	8	8	8	8		
Blanding ¹⁾	105,8	105,6	9,6	64,3	100	72,3	7.649	7.635
KWS Atrika	106,7	106,4	9,5	64,2	103	74,7	7.970	7.948
Columbus	106,6	106,4	9,4	65,2	103	74,6	7.952	7.937
Paustian	106,7	106,5	9,3	65,3	102	73,7	7.864	7.849
<i>LSD</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>				1,9		

¹⁾ Cha Cha, Columbus, Quench, Rosalina.

male udbytter, dvs. at de ikke var præget af tørke, sygdomme eller tilsvarende. Det er med til at sikre, at analyserne med størst mulig sikkerhed viser forskelle i sorterens kvalitet. Prøver fra høst 2013 er i øjeblikket ved at blive analyseret for foderværdi. Analyseresultaterne fra 2013 vil blive publiceret på LandbrugsInfo, så snart de foreligger.

Analyseresultaterne fra høst 2012 er præsenteret i tabel 4. Her er sorterne rangeret efter udbyttet af FEsv pr. ha. KWS Atrika er nummer 1, fulgt af Columbus og Paustian, men sorterne ligger meget tæt. Koncentrationen af energi målt ved FEsv og FEso pr. hkg er næsten ens i de tre sorter.

Supplerende forsøg med vårbygsorter

Sideløbende med landsforsøgene er der udført 15 supplerende forsøg med 14 af de sorter, som indgår i landsforsøgene. Sorterne i de supplerende forsøg er udvalgt af de lokale planteavlskonsulenter,

der ser dem som særligt interessante, enten fordi de er blandt de mest udbredte, eller fordi de er nye og lovende på markedet. Forsøgene er udført på JB 4, 5 og 6.

I tabel 5 er resultaterne af de supplerende forsøg opdelt på landsdele. For landet som helhed er udbyttene i de supplerende forsøg 2,7 hkg pr. ha lavere end i landsforsøgene, målt ved blandingsudbytte. Sortsforskellene i de supplerende forsøg er snævre og ind i forhold til landsforsøgene. For mange af landsdelene og for landet som helhed er forskellene ikke statistisk sikre. Det er således begrænset, hvad der kan udledes af tabel 5 med hensyn til, hvordan sorterne klarer sig mellem de forskellige landsdele. Der er en tendens til, at for landet som helhed klarer Sumit sig bedre i de supplerende forsøg end i landsforsøgene, mens Evergreen klarer sig lidt dårligere.

Tabel 5. Vårbygsorter, supplerende forsøg med svampebekæmpelse 2013. (F3)

Vårbyg	Udbytte i hkg pr. ha og forholdstal									
	Sjælland	Lolland-Falster	Bornholm	Øerne	Sønderjylland	Østjylland	Vestjylland	Nordjylland	Jylland	Hele landet
<i>Antal forsøg</i>	2	3	1	6	3	3	1	2	9	15
Blanding ¹⁾ , hkg kerne pr. ha	69,9	70,2	55,9	69,4	72,2	67,4	64,2	76,6	71,9	70,9
Blanding ¹⁾	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Quench	101	97	99	99	97	101	95	102	99	99
Rosalina	103	100	98	101	99	96	95	101	98	99
Tamtam	99	100	97	99	97	99	99	100	98	99
Propino	101	96	93	97	102	101	102	107	103	101
Columbus	98	97	101	98	100	98	92	104	99	99
Chapeau	101	99	94	99	94	97	91	104	97	98
Laurikka	105	101	100	102	98	103	98	101	100	101
Shuffle	97	98	93	97	98	100	103	102	100	99
Odyssey	101	101	98	101	101	100	95	105	101	101
Sumit	105	100	91	100	101	101	91	108	102	101
Simba	100	98	99	99	95	101	99	95	97	98
Genie	101	96	91	97	102	101	97	105	102	100
Evergreen	102	97	98	99	98	100	104	105	101	100
KWS Asta	100	97	96	98	98	99	102	100	99	99
<i>LSD (forholdstal)</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	4,1	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	5,5	5,0	3,2	<i>ns</i>

¹⁾ Columbus, Laurikka, Quench, Rosalina.

Tabel 6. Vårbygsorter 2013, opdelt efter forfrugt. Supplerende forsøg med svampebekæmpelse. (F4)

Vårbyg	Udbytte og merudbytte, opdelt efter forfrugt					
	Vårbyg		Andet korn		Ikke korn	
	hkg pr. ha	rang-ordning	hkg pr. ha	rang-ordning	hkg pr. ha	rang-ordning
Antal forsøg	3		8		4	
Blanding ¹⁾	73,0		68,2		74,8	
Quench	0,1	4	0,0	9	-2,4	9
Rosalina	-2,1	13	0,2	8	-1,4	7
Tamtam	0,0	6	-1,1	13	-1,1	6
Propino	2,4	1	1,3	4	-3,0	11
Columbus	-0,9	10	0,2	7	-3,1	12
Chapeau	-1,9	12	-0,8	12	-3,2	14
Laurikka	0,1	5	1,4	3	-0,8	1
Shuffle	-0,7	9	-0,5	10	-1,0	3
Odyssey	-0,5	8	2,3	2	-1,9	8
Sumit	0,3	3	2,8	1	-3,2	13
Simba	-2,5	14	-1,4	14	-1,0	5
Genie	2,3	2	0,5	6	-2,7	10
Evergreen	-0,2	7	0,6	5	-0,8	2
KWS Asta	-1,2	11	-0,8	11	-1,0	4
LSD	ns		2,3		ns	

¹⁾ Columbus, Laurikka, Quench, Rosalina.

I tabel 6 er resultaterne af årets supplerende forsøg opdelt efter forfrugt. Kun tre forsøg har vårbyg som forfrugt, otte forsøg har vinterhvede eller vinterrug som forfrugt, og fire forsøg er sået efter sukkerroer eller rajgræs. Udbytteneiveauet med forfrugt vårbyg er noget højere, end hvor forfrugten er andet korn, og lidt mindre, end hvor forfrugten ikke er korn. Der er ikke nogen statistisk sikker forskel på sorterne, når forfrugten er vårbyg eller andet end korn, hvilket gør det usikkert at sammenligne, hvordan sorterne klarer sig efter forskellige forfrugter. Det ser dog ud som om, at Propino og Sumit klarer sig relativt bedre efter korn end efter andre forfrugter. Det kan man se ved, at de rangerer højere efter korn end efter andre forfrugter. Derimod klarer Shuffle sig relativt dårligere efter korn end efter andre forfrugter. Det er for Shuffles vedkommende modsat konklusionen fra sidste år, mens Sumit også i 2012 klarede sig relativt bedre med korn som forfrugt.

Tabel 7 viser resultatet af de syv supplerende forsøg, som er udført både med og uden svampebekæmpelse. Merudbyttet for den udførte svampebekæmpelse for de 14 sorter er i gennemsnit cirka 1 hkg pr. ha højere i de supplerende forsøg end i landsforsøgene. Højeste merudbytte på 7,3 hkg pr. ha findes for Chapeau, og laveste merudbytte er 3,6 hkg pr. ha i sorten Simba. Omkostningen til den gennemførte svampebekæmpelse svarer til 2 hkg pr. ha, hvilket er lidt højere end de 1,8 hkg pr.

Tabel 7. Vårbygsorter, supplerende forsøg med og uden svampebekæmpelse 2013. (F5)

A: Uden svampebekæmpelse

B: 0,3 liter Prostaro 250EC, udbragt på én gang, eller 0,15 liter Comet + 0,35 liter Folicur EC 250 pr. ha, udbragt ad to gange, eller 0,15 liter Comet + 0,35 liter Folicur EC 250 + 0,2 liter Bell pr. ha, udbragt ad to gange

Vårbyg	Procent dækning i A				Udbytte, hkg kerne pr. ha		Merudbytte for svampebekæmpelse, hkg pr. ha, B-A	
	byg-blad-plet	byg-rust	skold-plet	mel-dug	A	B	brutto	netto
<i>7 forsøg</i>								
Blanding ¹⁾	1	0,1	0,4	0,01	62,2	68,2	6,0	4,0
Quench	1	0,2	0,7	0	60,5	66,9	6,4	4,4
Rosalina	1	0,03	0,1	0	62,4	67,3	4,9	2,9
Tamtam	1	0,05	0,2	0,02	62,9	67,6	4,7	2,7
Propino	2	0,02	0,2	5	62,7	67,2	4,5	2,5
Columbus	0,9	0,04	0,4	0	61,1	65,8	4,7	2,7
Chapeau	1	0,3	0,4	0	59,0	66,3	7,3	5,3
Laurikka	1	0,3	0,1	0	65,2	69,4	4,2	2,2
Shuffle	0,8	0,5	0,5	0,2	61,7	67,2	5,5	3,5
Odyssey	1	0,2	0,3	0	63,8	67,7	3,9	1,9
Sumit	0,5	0,2	0,6	0	60,6	67,2	6,6	4,6
Simba	1	0,05	0,2	0	64,0	67,6	3,6	1,6
Genie	0,6	0,09	0,7	0	61,9	67,0	5,1	3,1
Evergreen	0,6	0,02	0,3	0	64,8	68,5	3,7	1,7
KWS Asta	0,6	0,07	0,3	0	60,3	66,9	6,6	4,6
LSD, sorter					2,0			
LSD, svampebek.					0,7			
LSD, vekselvirkning mellem sorter og svampebek.					ns			

¹⁾ Columbus, Laurikka, Quench, Rosalina.

ha, der er brugt i landforsøgene. Fire af de syv supplerende forsøg er sprøjtet to gange.

Vårbygsorternes egenskaber og flere års forsøg

Tabel 8 viser resultaterne fra registreringerne i observationsparcellerne. Observationsparcellerne behandles ikke med svampemidler og er etableret på en række lokaliteter over hele landet. Modenhedsdato og strållængde registreres dog på visse af lokaliteterne i en behandlet del af parcellerne. Registreringerne i observationsparcellerne foretages af medarbejdere fra NaturErhvervstyrelsen, Afdeling for Sortsafprøvning.

Den gennemsnitlige modningsdato er 4. august. Det er seks dage tidligere end i 2012. De ni tidligste sorter i 2013 er modnet den 3. august, og de sildigste sorter Odyssey og Sumit er modnet den 7. august. Strållængden varierer fra 54 cm i Keops til 77 cm i nummersorten SC 1017412. Der er observeret lejesæd på tre lokaliteter. Karaktererne varierer fra under 1 i 43 sorter til 4,3 i Cherokee og KWS Akasta.

Nedknækning af aks og strå er registreret på to lokaliteter. Karaktererne er vurderet på samme vækststadiet for alle sorter. De højeste karakterer er givet for nedknækning af strå. Blandt de mest solgte sorter er det Columbus med karakteren 7,5 og Evergreen med karakteren 5,5, som har haft de største problemer med nedknækning af strå. Propino, Quench og Tamtam er scoret til henholdsvis 3, 3,5 og 3,5. Blandt de øvrige sorter er der en betydelig variation fra China, Crooner og Simba med karakteren 1 til en række sorter, som er bedømt til karaktererne over 9.

I årets observationsparceller er der i lighed med 2012 registreret meget lidt meldug. De to eneste sorter med meldug af betydning er Propino og

Thermus med henholdsvis 7 og 6 procent dækning. Der er registreret noget mere bygrust end i 2012. Niveaue varierer fra omkring 0 procent sygdomsdækning i KWS 111080, Simba og Thermus til 25 procent dækning i Calisi, Laurikka, Montoya og NOS 16111-55. Blandt de fem mest solgte sorter er der registreret 0,1 procent dækning med bygrust i Evergreen til 8 procent i Quench og 10 procent i Columbus. Tamtam og Propino har begge 5 procent dækning med bygrust. Der er registreret moderate mængder af skoldplet, fra ingenting i Paustian til 16 procent dækning i KWS Vitara. De mest solgte sorter ligger alle pænt med under 3 procent dækning med skoldplet. Modsat 2012 er der i år registreret bladplet i observationsparcellerne. I en lang række sorter er der registreret meget lave niveauer

Tabel 8. Vårbygsorternes egenskaber 2013

Vårbyg	Observationsparceller 2013										Beskrivende Sortsliste ¹⁾						
	Dato for modenhed	Strå-længde, cm	Karakter for lejesæd ²⁾	Karakter for nedknækning af aks ³⁾	Karakter for nedknækning af strå ⁴⁾	Procent dækning med					Resistens mod havrecystenematoder, race I og II	Specifik meldugresistens	Foderkvalitet	Kornvægt	Eks-traktudbytte	Viskositet	
<i>Antal forsøg</i>	4	6	3	2	2	3	1	5	6	14							
Blanding ³⁾	5/8	64	0,0	1,5	3,5	0	5	0,8	0	11							
Amalika	4/8	62	0,3	2,0	1,5	0	10	9	19	3,2	Modtagelig						
Ca824707	4/8	66	0,7	0,5	9,5	0	8	3,6	9	20	Modtagelig						
Calisi	4/8	64	2,0	2,0	2,5	0	25	0,1	0,08	13	Resistent		7				
Catamaran	5/8	66	1,7	3,0	6,5	0,5	0,5	1,1	0,02	9		1-B-53					
Cha Cha	4/8	64	3,7	3,5	5,5	0	18	1	0	16	Modtagelig	Mlo		8	7	2	
Chain	4/8	67	1,3	2,5	9,5	0	18	5	2	19	Resistent			6			
Chapeau	6/8	63	0,0	2,0	5,5	0	10	7	34	11	Resistent			7	8	1	
Chaplin	4/8	68	2,7	3,0	8,0	0	8	7	3	5	Resistent			8			
Charles	6/8	69	0,0	2,0	5,0	0	8	1,8	0,3	10	Resistent			9	8	1	
Cheers	4/8	65	0,0	2,5	7,0	0,01	8	1,3	0	10	Resistent			7	7	1	
Cherokee	5/8	68	4,3	2,0	9,5	0	10	1,1	0	9	Resistent			9			
Chill	4/8	62	0,7	2,5	5,0	0	5	2,4	0,5	25	Resistent			8	6	1	
China	3/8	60	1,0	3,0	1,0	0	1	0,02	0	18	Modtagelig			6	7	3	
Columbus	4/8	66	1,0	3,0	7,5	0	10	2,7	0	8	Modtagelig			8	8	2	
Crooner	6/8	56	0,0	2,0	1,0	0	1	3	0,02	11	Modtagelig						
Evergreen	5/8	66	0,0	1,5	5,5	0	0,1	2,2	0	10	Resistent			8	8	2	
Genie	6/8	66	0,0	3,0	6,5	0	18	1,5	0,5	10							
Hacker	5/8	64	0,0	0,5	2,5	0	5	7	0,04	16							
Invictus	4/8	68	1,0	3,0	7,0	0	5	0,6	0,2	24	Resistent						
Keops	3/8	54	0,3	1,5	2,0	0	5	0,6	0	20	Resistent	Mlo	2	7			
Kvorning	5/8	63	0,3	3,0	2,5	0	10	0,1	0,2	14	Resistent			9			
KWS 107545	4/8	63	0,3	3,0	4,0	0	10	0,8	0	29							
KWS 111080	6/8	71	0,0	1,0	3,0	0,02	0,01	0,5	0	3,2							
KWS Akasta	3/8	68	4,3	1,0	9,0	1,1	5	5	1,8	7	Modtagelig						
KWS Asta	5/8	70	0,7	4,0	4,0	0	8	4,4	0	7	Resistent	Mlo11		9	7	1	
KWS Atrika	3/8	68	0,3	2,0	2,5	0	10	2,2	0	9	Resistent		7	9			
KWS Irina	4/8	61	0,0	1,0	1,5	0	10	6	0	12		Mlo11					
KWS Lavallo	3/8	68	0,0	1,0	8,0	0	10	4,2	0	23	Resistent						
KWS Vitara	4/8	72	0,3	1,5	7,0	0	5	16	0,5	17	Modtagelig						
Laurikka	3/8	57	0,3	1,5	1,5	0,01	25	1,4	1,5	14	Resistent			6	6	3	
LGB11-8234	5/8	64	0,7	2,5	5,5	0	3	2,3	0,01	12							
LGB11-8339	5/8	65	0,7	1,5	8,5	0	5	6	0,8	12							
LGB11-8345	4/8	63	0,0	3,0	4,5	0	3	3	0,02	19							
LSB0769-3093	4/8	73	2,7	0,5	6,5	0	5	1,1	6	11	Resistent						

fortsættes

Tabel 8. Fortsat

Vårbyg	Observationsparceller 2013											Beskrivende Sortsliste ¹⁾				
	Dato for modenhed	Strå-længde, cm	Karakter for lejesæd ²⁾	Karakter for nedknækning af aks ²⁾	Karakter for nedknækning af strå ²⁾	Procent dækning med					Resistens mod havrecystener, race I og II	Specifik meldug-resistens	Foderkvalitet	Kornvægt	Eks-traktudbytte	Viskositet
						meldug	bygrust	skoldplet	bladplet	Ramularia						
Melius	5/8	65	0,3	1,0	5,0	0	8	4,8	0,2	22		Mlo11				
Montoya	4/8	63	0,7	4,5	7,5	0	25	1,1	0,02	22		Mlo11				
Niagara	5/8	67	0,7	0,5	2,0	0	0,5	10	0,2	7						
NORD 11/2521	4/8	62	0,0	2,5	3,0	0	1	1,4	0	21						
NOS 16111-55	5/8	61	0,0	1,5	1,5	0	25	2,1	0,1	12	Resistent					
Odyssey	7/8	66	1,3	1,5	5,5	0	18	4,8	0	15	Resistent					
Overture	5/8	68	1,0	2,0	6,0	0	10	1	0	7		Mlo11				
Paustian	4/8	64	0,3	3,5	3,0	0,01	3	0	0,02	8	Modtagelig	6	8	8	2	
Pinocchio	5/8	71	2,3	3,0	7,0	0	8	0,3	0,02	15	Modtagelig		7	7	1	
Propino	5/8	69	0,0	2,5	3,0	7	5	1,9	2	12	Resistent					
Quench	6/8	64	0,0	1,5	3,5	0	8	1,8	0	19	Resistent	Mlo	7	6	8	2
RGT Planet	5/8	64	0,3	1,5	3,0	0,03	18	4,7	4,7	8	Resistent					
Rosalina	4/8	62	2,0	2,0	5,0	0	1	0,8	13	7	Modtagelig	Mlo				1
SC 1017412	4/8	77	2,7	4,5	7,0	0	0,5	0,8	0	8						
SC 95119 B	4/8	65	0,7	1,5	3,0	0	3	0,02	0	19						
SC 95390 A	4/8	71	1,0	0,5	6,0	0	8	0,9	0,2	7	Modtagelig					
Shada	5/8	61	0,7	0,5	2,0	0	8	7	0,02	17						
Shuffle	5/8	72	0,3	1,5	3,0	0,02	18	10	6	8	Resistent					
Simba	3/8	58	0,7	2,0	1,0	0	0,1	0,04	0,03	16	Resistent	Mlo	3	6		
SJ 136027	4/8	67	2,0	2,5	4,5	0	8	0,5	0,02	15	Modtagelig					
Solist	3/8	67	2,7	2,0	4,5	0	3	0,2	0	12		Mlo11				
Sumit	7/8	62	0,0	1,5	4,0	0,01	8	2,4	0,3	11	Modtagelig					
SY 410-256	4/8	68	0,3	2,5	5,0	0	8	2,1	0,03	13	Modtagelig					
SY 411-285	4/8	63	0,0	3,5	6,0	0	5	0,06	0,03	6	Modtagelig					
SY 411-291	6/8	61	0,0	1,5	1,5	0	3	8	0	7						
SY 412-319	6/8	63	0,0	1,0	1,5	0	5	6	0	14						
Tamtam	5/8	68	0,0	1,5	3,5	0	5	1,2	0	13	Resistent					
Taurus	4/8	70	1,7	1,5	9,5	0	8	0,2	0	8	Modtagelig					
Tesla	5/8	68	0,7	1,5	8,5	0	5	0,2	0,5	18		Mlo11				
Thermus	3/8	67	1,0	1,0	8,0	6	0,01	0,6	0,03	9	Resistent					

¹⁾ Skala 1-9, 1 = lav værdi. ²⁾ Skala 0-10, 0 = ingen lejesæd eller ingen nedknækning. ³⁾ Columbus, Laurikka, Quench, Rosalina.

af bladplet, mens der i enkelte er registreret kraftigere angreb. De kraftigste angreb er registreret i Amalika med 19 procent sygdomsdækning og i Chapeau med 34 procent. Der er som i 2012 observeret meget Ramularia, der er registreret på hele 14 lokaliteter. Laveste angreb er i sorterne Amalika og KWS 111080 med 3,2 procent dækning. I otte sorter er der registreret over 20 procent dækning. Blandt de fem mest solgte sorter er Quench hårdest angrebet med 19 procent, mens de resterende fire ligger på omkring 10 procent.

På ejendomme, hvor der dyrkes meget korn og/eller majs, er sorter med resistens mod havrecystenermatoder vægtet højt. Der er, som det ses af tabel 8, dokumenteret resistens mod havrecystenermatoder i 26 af de afprøvede sorter. 17 sorter er modtagelige, og 21 er ikke testet for resistens.

Kvalitetsegenskaberne for de 22 af de afprøvede vårbygssorter, der er på den danske sortsliste i 2013, er vist yderst til højre i tabel 8. En god maltbygssort skal helst kombinere et stort ekstraktudbytte med en lav viskositet, mens en god foderbygssort skal have en høj karakter for foderkvalitet.

Et stort og stabilt udbytte er af afgørende betydning ved valg af vårbygssort, og sorter, der har givet et stort og stabilt udbytte gennem flere års forsøg, bør altid foretrakkes. Det gennemsnitlige forholdstal for udbytte for de seneste to til fem år er vist i tabel 9 for de sorter, der har været med i perioden. Resultaterne i tabel 9 kan, når de sammenholdes med resultaterne i tabel 1 i dette afsnit, give et godt overblik over, hvordan sorterne har klaret sig gennem flere års afprøvning.

Tabel 9. Forholdstal for udbytte i vårbygssorter, landsforsøg, gennemsnit af to til fem år

Vårbyg	2009-2013	2010-2013	2011-2013	2012-2013
Blanding ¹⁾	100	100	100	100
Columbus	103	103	103	102
Quench	102	102	101	101
Tamtam	101	101	101	101
Keops	100	100	100	100
Propino	100	100	100	100
Sumit	101	101	101	99
Rosalina	99	99	99	99
Simba	99	99	99	98
Cha Cha	99	98	97	97
Genie		103	103	102
Evergreen		102	102	102
Pinocchio		102	102	101
Chill		99	98	98
Odyssey			104	104
Laurikka			104	103
Tesla			103	103
Amalika			103	103
Melius			104	102
KWS Irina			103	102
KWS Asta			102	101
Overture			102	101
Shuffle			101	100
Shada				104
Thermus				103
KWS Atrika				103
Montoya				102
Calisi				102
Paustian				102
Niagara				102
Kvorning				101
Invictus				100
Chapeau				100
Crooner				99
Cheers				98

¹⁾ 2009: Power, Anakin, Quench, Fairytale; 2010: Rosalina, Anakin, Quench, Fairytale; 2011: Anakin, Cha Cha, Quench, Rosalina; 2012: Columbus, Cha Cha, Quench, Rosalina; 2013: Columbus, Laurikka, Quench, Rosalina.

Tabel 10. Vårbygssorter, der har udgjort mere end 1,0 procent af salget af certificeret udsæd til høst 2013. Tabellen viser sorterens procentandel af den solgte udsæd

Høstår	2009	2010	2011	2012	2013
Quench	29	50	50	47	42
Evergreen					14
Columbus			2	4	13
Propino			2	10	13
Tamtam			11	14	6
Simba	15	14	11	5	2
Shuffle					2
Rosalina				5	1
Andre sorter	56	36	24	15	7

I alt otte vårbygssorter har udgjort mere end 1,0 procent af salget af certificeret udsæd til høst 2013. Sorternes andel af salget fremgår af tabel 10. Maltbygssorten Quench udgør, ligesom de fire foregående år, en meget stor del af salget og er for femte år i træk den mest solgte vårbygssort.

Sådybde og udsædsmængde i vårbyg

I årets fire forsøg med sådybde og udsædsmængde i vårbyg er det ikke muligt at påvise statistisk sikre forskelle. Forsøgene er to-faktorielle, men der er ikke påvist vekselvirkning mellem de to faktorer, sådybde og udsædsmængde. Derfor præsenteres resultaterne af hver faktor for sig, dvs. som et gennemsnit over den anden faktor. Som det fremgår af tabel 11, er udbytteforskellene som følge af sådybden og udsædsmængden meget begrænsede i 2013, og alle udbytter ligger inden for 1 hkg pr. ha. Der er en tendens til færre planter, færre grønskud og færre aks pr. m² ved den største sådybde på 7 cm, sammenlignet med mere overlig såning i 1 og 4 cm dybde. Forsøgene er sået i perioden 5. april til 16. april, alle på JB 4.

Årets fire forsøg med sådybde og udsædsmængde er de sidste i en forsøgsserie på 12 forsøg, udført i årene 2011 til 2013. I tabel 12 ses de samlede resultater af forsøgene over de tre år. Forsøgene viser, at den mest optimale sådybde blandt de tre afprøvede dybder er 4 cm. En forøgelse af sådybden til 7 cm har givet et statistisk sikkert udbytte-tab på 2,8 hkg pr. ha, og en mere overlig såning i 1 cm dybde har givet et udbytte på 0,7 hkg pr. ha. Den dybeste såning har reduceret planteantallet og formentlig også buskningen, hvilket har resulteret i færre aks pr. m² og en tendens til færre grøn-

Tabel 11. Sådybde og udsædsmængde i vårbyg 2013. (F6)

Vårbyg ¹⁾	Planter pr. m ²	Grønskud pr. m ²	Aks pr. m ²	Udbytte, hkg pr. ha	Netto-udbytte, hkg pr. ha ²⁾
<i>Antal forsøg</i>					
4	4	2	4		
1 cm sådybde	280	172	1.152	75,7	-
4 cm sådybde	281	172	1.073	76,1	-
7 cm sådybde	256	131	949	75,6	-
LSD				ns	
<i>250 spiredygtige kerner pr. m²</i>					
242	150	1.036	75,4	72,4	
<i>350 spiredygtige kerner pr. m²</i>					
302	166	1.080	76,2	72,0	
LSD				ns	

¹⁾ Sorter: Quench to forsøg, KWS Irina et forsøg og Q98083-21 et forsøg.
²⁾ Udbytte korrigeret for omkostninger til udsæd.

Tablet 12. Sådybde og udsædsmængde i vårbyg 2011 til 2013. (F7)

Vårbyg	Planter pr. m ²	Grønskud pr. m ²	Aks pr. m ²	Udbytte, hkg pr. ha	Netto-udbytte, hkg pr. ha ¹⁾
<i>Antal forsøg</i>	12	12	8	12	
1 cm sådybde ²⁾	250	71	1.063	69,7	-
4 cm sådybde	241	72	1.042	70,4	-
7 cm sådybde ³⁾	211	59	951	67,6	-
<i>LSD</i>	17,4	ns	85	1,6	
250 spiredygtige kerner pr. m ²	208	64	986	68,4	65,3
350 spiredygtige kerner pr. m ²	260	70	1.051	70,0	65,7
<i>LSD</i>	14,2	ns	ns	1,3	

¹⁾ Udbytte korrigeret for omkostninger til udsæd.

²⁾ I 2011 var sådybden 2 cm.

³⁾ I 2011 var sådybden 6 cm.

skud end såning i 1 og 4 cm dybde. Det har ikke været muligt at påvise en vekselvirkning mellem sådybde og udsædsmængde. Det vil sige, at den optimale sådybde i de 12 forsøg ikke afhænger af udsædsmængden. Udsædsmængderne på 250 og 350 spiredygtige kerner pr. m² har i gennemsnit over sådybderne resulteret i henholdsvis 208 og 260 planter pr. m². Forøgelsen af plantetætheden fra 208 til 260 planter pr. m² har givet et statistisk sikkert merudbytte på 1,6 hkg pr. ha og et netto-merudbytte på 0,4 hkg pr. ha. Den største plantetæthed i forsøgene har ligget i underkanten af den anbefalede plantetæthed ved etablering af vårbyg på 250 til 350 planter pr. m², og merudbyttet for øget plantetæthed i forsøget er således forventeligt.

Arter af vårsæd

Tablet 13 viser resultaterne af fem artsforsøg med vårsædsarterne vårbyg, havre, vårhvede og vårtriticale. Havresorten Flåmingsgold giver det største udbytte, fulgt af vårbygssorten Columbus, der giver

6,5 hkg pr. ha mindre. Vårhvedesorten Trappe giver 11,2 hkg pr. ha mindre end havren, og vårtriticalesorten Amarillo 105 giver det mindste udbytte, der er 16,9 hkg pr. ha mindre end havrens. Opgøres udbyttet i foderenheder til slagtesvin ligger havren dog omkring 400 FEsv pr. ha under vårbyg og vårhvede. Havre er derfor ikke noget oplagt valg, hvis formålet er foderproduktion til egen besætning. Udgiften til kvælstof er højere i vårbyg og vårhvede end i havre og vårtriticale. Udgiften til udsæd har været størst i vårhvede, hvor der er udsået 400 spiredygtige kerner pr. m². I havre og vårtriticale er der udsået 350 og i vårbyg 300 spiredygtige kerner pr. m². Arterne er svampebehandlet ens i fire af de fem forsøg. Derfor er udgiften til svampebehandling næsten den samme for alle fire arter. Til højre i tabellen er disse udgifter fratrukket, og nettoudbyttet i kr. pr. ha er angivet. Nettoudbyttet ændrer ikke rangordningen mellem arterne, og havre giver et nettoudbytte, der er godt 1.000 kr. pr. ha større end i vårbyg. Ved beregningen af nettoudbytte er der dog ikke taget hensyn til, at vårbyg og vårhvede eventuelt vil kunne afregnes til højere priser til brød og malt. Forsøgene fortsætter i 2014.

Ukrudt

Diflufenican har, ligesom tidligere år, givet en sikker effekt mod agerstedmoder. Blandinger af flere midler med forskellig virkemekanisme og effektprofil har generelt sikret en bred effekt mod mange forskellige ukrudtsarter og vil forebygge udvikling af herbicidresistens.

Midler mod ukrudt i vårsæd

Forsøgene med ukrudtsbekæmpelse i vårbyg viser, at diflufenican sikrer en god effekt mod agerstedmoder. Der har i årets forsøg været varierende effekt forsøg og behandlinger imellem, men der er opnået pæne merudbytter for alle behandlinger.

Tablet 13. Artsforsøg med vårsæd 2013. (F8)

Vårsæd	Kerne-udbytte, hkg pr. ha	Udbytte, FEsv pr. ha	Kerne-udbytte, kr. pr. ha (brutto) ¹⁾	Udgifter, kr. pr. ha ²⁾				Netto-udbytte, kr. pr. ha (kerne)
				udsæd	kvælstof	sygdomme, skadedyr og vækstreg.	udsprøjtning/spredning	
<i>5 forsøg</i>								
Vårbyg, Columbus	64,1	6.929	7.685	474	1.011	242	220	5.738
Havre, Flåmingsgold	70,6	6.460	8.466	471	816	222	206	6.751
Vårhvede, Trappe	59,4	6.849	7.420	613	1.000	245	206	5.357
Vårtriticale, Amarillo 105	53,7	6.138	6.442	546	857	244	220	4.575
<i>LSD</i>	5,7							

¹⁾ Der er regnet med 120 kr. pr. hkg for vårbyg, havre og vårtriticale og 125 kr. pr. hkg for vårhvede.

²⁾ Prisen for kvælstof = 8,4 kr. pr. kg kvælstof, og for udsæden = 2,5 x kornprisen.

Selv om vårsæd er sanerende over for agerrøvehale, kan der sagtens være så stor fremspiring i vårsæd, at det kræver bekæmpelse. Bestanden, som vises på billedet, har udviklet herbicidresistens over for Primera Super. I denne mark er der således ingen kemiske bekæmpelsesmuligheder, når der dyrkes vårbyg. En resistenstest kan vise, om andre midler stadig har effekt. (Foto: Poul Henning Petersen, Videncentret for Landbrug).

Tabel 14 viser resultaterne af fem forsøg med ukrudtsbekæmpelse i vårbyg. De afprøvede midler indgår i blandinger eller indeholder flere aktivstoffer. Formålet er at sikre en bred effekt mod almindeligt forekommende ukrudtsarter i vårsæd og at forebygge udvikling af herbicidresistens hos ukrudtet. Med den nye pesticidafgift, som favoriserer ALS-hæmmerne, de såkaldte minimidler, er det ekstra vigtigt at tænke langsigtet ved at blande disse relativt billige midler med effektive doseringer af midler, som har andre virkemekanismer.

CDQ SX indeholder tribenuron og metsulfuron, så 5 gram svarer til 2,2 gram Express SX + 2,8 gram Ally SX. Midlet er endnu ikke godkendt. Alliance er godkendt i sommeren 2013 og indeholder ligesom Accurate Delta metsulfuron og diflufenican. For begge midler svarer indholdet i 30 gram til 9 gram Ally SX og 0,036 liter DFF. Xınca indeholder bromoxynil, som er et aktivstof, nært beslægtet med ioxynil. Disse aktivstoffer kendes fra Oxitril. Xınca er endnu ikke godkendt. Forsøgsled 11 er udgået. I forsøgsled 12 er der behandlet med en løsning, som er bestemt lokalt. Behandlingerne kan ses i Tabelbilaget, tabel F9.

Ukrudtsbestanden har i forsøgene generelt været domineret af agerstedmoder, fuglegræs, hanekro, hvidmelet gåsefod, snerlepileurt og ærenpris, mens agerkål, kamille, krumhals, vejpileurt, spildraps, storkenæb, svinemælde og tvetand har været dominerende i enkelte forsøg. Enårig rapgræs har

ikke forekommet i betydende antal. Der har været fra 133 til 972 ukrudtsplanter pr. m² og i gennemsnit 313 pr. m² ved behandling. Behandlingerne er udført i perioden fra 15. til 24. maj.

Effekten af behandlingerne har været noget forskellig, som det ses i tabel 14. Det er meget tydeligt, at alle behandlinger, hvori der indgår diflufenican, har haft en meget god effekt mod agerstedmoder. Det vil sige forsøgsled 3, 4, 6, 7, 8, 9 og 10.

Renheden ved høst har varieret imellem forsøg og behandlinger. I to forsøg har der været en del kamille tilbage, men det er ikke muligt at udpege behandlinger, hvor der har været specielt stor eller lille effekt.

Udbytteerne har i forsøgene været noget forskellige, blandt andet som følge af manglende nedbør. Trods dette er det ikke vurderet, at det har været meningsfuldt at opdele forsøgene. Der er pæne og statistisk sikre merudbytter for alle behandlingerne, som i alle tilfælde har resulteret i positive nettomerudbytter. Der er kun små forskelle i nettomerudbyttet ved ny og gammel pesticidafgift.

Nederst i tabellen ses resultaterne af de behandlinger, der er prøvet igennem henholdsvis to og tre år. Behandlingerne har klaret sig ret jævnyrdigt og har mod de fleste ukrudtsarter resulteret i tilfredsstillende effekter.

Gul okseøje

Mustang forte samt blandingerne Ally SX + Briotril og Ally SX + Metaxon har i forsøg over tre år vist sikker effekt mod gul okseøje.

Bekæmpelse af gul okseøje har i mange år været baseret på metsulfuron-holdige midler (for eksempel Ally), eventuelt i kombination med Oxitril eller Briotril. De seneste tre år er disse løsninger sammenlignet med Mustang forte og en blanding af Ally og Metaxon ved logaritmesprøjtning. Tabel 15 viser de forskellige løsninger. Der er i 2013 anvendt granulatformuleringen Ally SX, mens der i de tidligere år blev anvendt tabletformuleringen Ally ST. Derfor er resultaterne vist separat i tabel 15. Ved sammenligning svarer to tabletter Ally ST til 37,5 gram Ally SX. De maksimale godkendte doseringer er henholdsvis 20 gram Ally SX, 0,75 liter Mustang Forte og 0,6 liter Briotril pr. ha i vårbyg.

Resultaterne er opgjort ved biomassebedømmelser, og efterfølgende er der tilpasset doseringskurver til data med henblik på at estimere ED₉₀, som

Tabel 14. Midler mod ukrudt i vårbyg. (F9, F10, F11)

Vårbyg	Stadie	Tokim-bladet ukrudt pr. m ²	Biomasse ¹⁾							Procent dækning	Hkg kerne pr. ha			
			Agersted moder	Fuglegræs	Hane-kro	Hvid-melet-gåse-fod	Snerle-pile-urt	Æren-pris	Tokim-bladet i alt		Tokimbl. ukrudt i stub	Udb. og mer-udb.	Netto-mer-udb.	Netto-mer-udb., ny afgift
2013. 5 forsøg				3	2	2	2	4	2					
1. Ubehandlet	12-13	313	100	100	100	100	100	100	100	28	49,9	-	-	
2. 7,5 g Express SX + 0,15 l Briotril 400 EC + 0,15 l Tomahawk 180	12-13	-	17	3	1	0	13	6	10	4,1	2,8	2,7		
3. 7,5 g Express SX + 0,05 l Legacy 500 SC + 0,15 l Tomahawk 180	12-13	-	4	2	1	14	22	10	9	6	6,2	4,9	4,8	
4. 5 g CDQ SX + 0,05 l Legacy 500 SC + 0,15 l Tomahawk 180	12-13	-	4	2	13	44	33	9	15	6	4,3	-	-	
5. 5 g Nuance WG + 0,3 l Lodin	12-13	-	18	3	4	2	17	29	15	14	3,7	2,4	2,4	
6. 0,2 l Tomahawk + 0,05 l Legacy 500 SC + 0,2 l Briotril 400 EC	12-13	-	6	8	8	3	14	9	12	6	4,8	3,5	3,2	
7. 30 g Alliance + 0,2 l Xınca	12-13	-	7	2	2	12	25	14	13	8	5,2	-	-	
8. 0,2 l Mustang forte + 0,02 l DFF	12-13	-	2	1	26	11	8	25	13	8	4,4	3,4	3,4	
9. 30 g Accurate Delta + 0,3 l Lodin	12-13	-	3	1	7	10	7	4	9	5	4,8	3,3	3,3	
10. 0,025 l Hussar OD + 0,05 l DFF ²⁾	12-13	-	1	1	1	4	8	5	7	5	3,6	1,8	2,0	
12. Lokalt forslag	12-13	-	9	3	8	3	7	22	10	9	3,3	1,9	1,8	
LSD 1-12											2,7			
LSD 2-12											ns			
2012-2013. 10 forsøg			7	4	2	2	6	4						
1. Ubehandlet	12-13	268	100	100	100	100	100	100	100	25	55,1	-	-	
2. 7,5 g Express SX + 0,15 l Briotril 400 EC + 0,15 l Tomahawk 180	12-13	-	10	3	1	0	9	7	11	10	4,3	3,0	2,9	
5. 5 g Nuance WG + 0,3 l Lodin ²⁾	12-13	-	11	3	4	2	11	25	13	11	3,7	2,4	2,4	
7. 30 g Alliance + 0,2 l Xınca	12-13	-	8	4	2	12	20	11	11	7	4,2	-	-	
8. 0,2 l Mustang forte + 0,02 l DFF	12-13	-	7	2	26	11	5	17	13	9	3,5	2,5	2,5	
9. 30 g Accurate Delta + 0,3 l Lodin	12-13	-	3	2	7	10	8	7	7	4	4,0	2,5	2,5	
10. 0,025 l Hussar OD + 0,05 l DFF ²⁾	12-13	-	4	2	1	4	10	7	7	4	3,6	1,8	2,0	
LSD 1-10											1,7			
LSD 2-10											ns			
2011-2013. 16 forsøg			12	6	2	6	10	5			15,0			
1. Ubehandlet	12-13	243	100	100	100	100	100	100	100	28	51,9	-	-	
2. 7,5 g Express SX + 0,15 l Briotril 400 EC + 0,15 l Tomahawk 180	12-13	-	8	2	1	1	8	7	9	12	5,9	4,6	4,5	
5. 5 g Nuance WG + 0,3 l Lodin	12-13	-	9	2	4	2	11	20	11	12	5,3	4,0	4,0	
7. 30 g Alliance + 0,2 l Xınca	12-13	-	5	3	2	9	15	9	10	8	5,9	-	-	
8. 0,2 l Mustang forte + 0,02 l DFF	12-13	-	4	2	26	6	5	13	10	10	5,5	5,5	5,5	
LSD 1-8											1,8			
LSD 2-8											ns			

¹⁾ Visuel bedømmelse af ukrudtsbiomasse, ubehandlet forholdstal 100.

²⁾ Tilsat Renol.

Tabel 15. Gul okseøje i vårbyg. (F12)

Vårbyg	Stadie	Maks./min. dosis, l/g/tab. pr. ha	ED ₉₀ ¹⁾			
			2011	2012	2013	2013
<i>2013. 2 forsøg</i>					<i>Forsøg 1</i>	<i>Forsøg 2</i>
1. Ally SX	12-13	40/4			> 40	18
3. Mustang forte	12-13	1/0,1			0,30	0,56
4. Ally SX + Briotril	12-13	20+1/2+0,1			23+1,1	7+0,35 ²⁾
6. Ally SX	14-15	40/4			34	24
7. Mustang forte	14-15	1/0,1			0,21	0,33
9. Ally SX + Briotril	14-15	20+1/2+0,1			4+0,19	4+0,2
10. Ally SX + Metaxon ³⁾	20	20+2/2+0,2			2,5+0,25	<2+0,2
<i>2011-2012. 2 forsøg</i>						
1. Ally ST	12-13	2/0,2	0,76	1,3		
3. Mustang forte	12-13	1/0,1	0,38	0,20		
4. Zoom	12-13	200/20	143	118		
6. Ally ST + Briotril	12-13	1+1/0,1+0,1	0,32+0,32	0,25+0,25		
8. Ally ST	14-15	2/0,2	-	0,8		
9. Mustang forte	14-15	1/0,1	0,5	0,3		
11. Zoom	14-15	200/20	182	148		
12. Ally ST + Briotril	14-15	1+1/0,1+0,1	0,27+0,27	0,20+0,20		
14. Ally ST + Metaxon ³⁾	14-15	1+2/0,1+0,2	-	0,15+0,3		

¹⁾ Estimeret dosis svarende til 90 pct. effekt. ²⁾ Aflæst på doseringskurven. ³⁾ Tilsat Agropol.

Disse planter af gul okseøje har mod forventning overlevet behandling med Ally SX. Der er indsamlet frø, så der kan laves en test for, om de er resistente over for ALS-hæmmere. (Foto: Poul Henning Petersen, Videncentret for Landbrug).

er den nødvendige dosis for at opnå 90 procent effekt. De opnåede ED₉₀-værdier kan ses i tabel 15, og de nærmere detaljer fra forsøgene kan ses i Nordic Field Trial System under enkeltforsøgene i forsøgsplan 091931313.

Forsøg 1 er gennemført på samme areal, som blev anvendt til forsøget i 2012, og resultaterne i disse to forsøg har været meget ens. Fotoet stammer fra dette forsøg. Der har været i gennemsnit 54 gul okseøje pr. m² på det første behandlingstidspunkt. Det ses, at behandling med Ally alene ikke har været tilstrækkelig, og lidt overraskende er der

en tendens til størst effekt på de sene behandlingstidspunkter.

I forsøg 2 har der i gennemsnit været 67 gul okseøje pr. m². Her har behandlingerne med Ally været mere effektive, og blandingen Ally + Metaxon har givet så stor effekt, at en ED₉₀-værdi ikke kan estimeres.

Jordrøg

Med de nuværende restriktioner mod at anvende minimidler mere end én gang pr. sæson har en forholdsvis sen behandling med høj dosis af Express vist sig som den løsning, der har bedst effekt mod jordrøg.

Jodrøg kan på visse arealer opformeres så kraftigt, at den som her er tæt på at kvæle afgrøden. (Foto: Poul Henning Petersen, Videncentret for Landbrug).

Tabel 16. Jordrøg i vårbyg. (F13)

Vårbyg	Behandlingstidspunkt, st. 12-13						
	1	2	3	4	5	6	7
	Ube-handlet	10 g Express SX + 0,2 l Briotril 400 EC ¹⁾	0,6 l Briotril	Ube-handlet	15 g Express ST ¹⁾	0,03 l Hussar OD ²⁾	Ube-handlet
<i>Behandlingstidspunkt, st. 20</i>							
<i>Procent effekt, 2 forsøg</i>							
A. Ubehandlet	0	52	41	0	66	68	0
B. 15 g Express SX ¹⁾	88	95 ³⁾	93	90	98 ³⁾	98 ³⁾	92
C. 1,0 l Metaxon	53	63	45	50	64	66	62
D. Ubehandlet	0	60	26	0	54	75	0
E. 0,75 l Mustang forte	46	71	49	51	79	82	61
F. 0,6 l Briotril 400 EC	15	63	36	30	69	69	46

¹⁾ Tilsat Agropol.²⁾ Tilsat Renol.³⁾ Ulovlig behandlingskombination for midler med nye etiketter.

Der er gennemført tre forsøg med bekæmpelse af jordrøg-arter, der lokalt kan være et meget stort problem, og som breder sig i disse år. Forsøgene har været udført efter et "skakbræt-design". Behandlingerne er specificeret i tabel 16. Der er først behandlet med forskellige løsninger i vækststadiet 12-13, og senere i vækststadium 20 er der behandlet opfølgende på tværs af parcelretningen fra før-

ste behandling, så der i alt er 7 x 6 = 42 små parceller i hver gentagelse.

Der har været store bestande af jordrøg på to af forsøgsarealerne. Tabel 16 viser procent effekt, opgjort ved visuel bedømmelse cirka tre uger efter sidste behandling. Resultaterne af et tredje forsøg

Strategi for ukrudtsbekæmpelse i vårsæd

- > Planlæg ukrudtsbekæmpelsen ud fra tidligere års kendskab til markens ukrudtsbestand og juster efter marktilsyn dosis og blanding før sprøjtning. Et sprøjtevindue giver en mulighed for at vurdere ukrudtstryk og arter.
- > Sprøjt som udgangspunkt, når ukrudtet har maksimalt to løvblade. Afvej dog mod risikoen for, at der opstår behov for opfølgende behandling mod yderligere fremspiring af ukrudt.
- > Hvis der forekommer sent fremspirende ukrudtsarter som for eksempel snerlepilert og hanekro, er det bedre at afvente fremspiring af disse, selv om det først fremspirede ukrudt får mere end to løvblade, og doseringen derfor må øges.
- > Sprøjt i morgentimerne og om muligt i en periode med høje temperaturer og gode vækstforhold.
- > Brug en middelblanding eller midler med flere aktivstoffer med forskellige virkemekanismer, så udvikling af herbicidresistens hos ukrudtet modvirkes.
- > Omkring halv normaldosering er oftest økonomisk optimal og giver med det rette middelvalg tilstrækkelig effekt, da veletableret vårbyg er meget konkurrencedygtig over for ukrudt.
- > Vær opmærksom på „vanskelige“ ukrudtsarter som gul okseøje, jordrøg og storkenæb, som er mest følsomme, mens de er helt små. Idet fremspiring kan ske over en lang periode, er det med de mange restriktioner, der ofte forhindrer split-behandling, nødvendigt at afvente passende fremspiring og hæve dosis til det nødvendige niveau.
- > På lavbundsjord, hvor ukrudt spirer frem over en lang periode, vil en splitsprøjtning på ukrudt med maksimalt to løvblade ofte give den mest sikre bekæmpelse. Vær opmærksom på restriktioner i middel anvendelse.
- > Enårig rapgræs bliver normalt udkonkurreret af vårbyg, så behovet for at bekæmpe enårig rapgræs i vårbyg vil primært opstå ved reduceret jordbearbejdning.
- > Hvis der forekommer flyvehavre, kan man spare udgiften til en ekstra sprøjtning ved at udføre bekæmpelsen samtidig med andet ukrudt i afgrødens vækststadiet 13-14, hvor flyvehavren vil være spiret frem.

Strategi

med mindre og uensartet bestand af jordrøg kan ses i Tabelbilaget, tabel F13.

Desværre er tre af de testede behandlingskombinationer ikke tilladt, efter der er kommet restriktioner mod blandinger og sekvenser af en række minimidler. De ulovlige kombinationer med to behandlinger af Express SX eller Hussar OD, efterfulgt af Express SX i tabel 16 har givet de bedste effekter mod jordrøg. Blandt de lovlige kombinationer har tidlig behandling med Briotril, efterfulgt af en Express-behandling, givet størst effekt, men den sene behandling med Express alene har også givet en forholdsvis høj effekt. De øvrige behandlinger med minimiddel og/eller Briotril, tidligt efterfulgt af enten Metaxon, Mustang forte eller Briotril, har vist utilstrækkelige effekter.

Forsøgene fra 2013 bekræfter tidligere års resultater, som har vist, at de højeste effekter opnås ved splitbehandling med Express. Når dette ikke længere er muligt, tyder resultaterne både i 2012 og 2013 på, at en forholdsvis sen behandling med en høj dosis af Express er den bedste løsning.

Betydning af kørehastighed ved ukrudtsbekæmpelse

I fire forsøg med forskellig kørehastighed ved bekæmpelse af tokimbladet ukrudt i vårbyg med en 24 meter trailersprøjte har der ikke været sikre forskelle på effekten ved 6, 12 og 18 km i timen. Det anbefales ikke at køre 18 km i timen, men med 24 meter trailersprøjte, jævne marker, en god bomkonstruktion og vedligeholdelse af bommen, lav vindhastighed og relativt store dråber kan det

foreløbigt konkluderes, at der kan køres op til 12 km i timen.

Mange landmænd ønsker en øget kapacitet ved marksprøjtning. En af måderne ved konventionel sprøjteteknik er at øge hastigheden, såfremt det ikke går ud over effekten, og der ikke sker vinddrift. Jo bredere sprøjtebom, jo sværere er det at holde en stabil bomhøjde ved høje hastigheder. Jo mere ujævn og kuperet marken er, jo sværere er det også at holde en jævn bomhøjde ved høje hastigheder. Vindafdriften øges med kørehastigheden, især ved brug af små dråber og meget vind. Endelig er der mindre bomvariation ved en trailersprøjte i forhold til en liftoafhængt sprøjte. I 2009 til 2011 blev der gennemført en forsøgsserie, der belyser betydningen af kørehastighed ved svampesprøjtning i hvede. Se Oversigt over Landsforsøgene 2011, side 95. Denne forsøgsserie er nu afsluttet, og muligheden for at øge kørehastigheden ved ukrudtsprøjtning belyses nu.

I tabel 17 ses resultaterne af fire forsøg med tre forskellige kørehastigheder ved ukrudtsbekæmpelse i vårbyg, nemlig 6, 12 og 18 km i timen. Enkimbladet ukrudt har kun optrådt i mindre omfang i forsøgene. For at vurdere, om der er dårligere effekt yderst ved bomenderne end tæt på traktoren, er der optalt ukrudt 3, 7 og 11 meter fra midten af sprøjtesporet. Der er valgt en sprøjteteknik, som fastholder vandmængden på 110 liter pr. ha ved alle tre hastigheder ved at anvende lavdriftsdyser med stigende størrelse i forhold til kørehastighed. Der er yderligere medtaget et forsøgsled, hvor der er sprøjtet med en såkaldt TurboDrop High-speed

Tabel 17. Kørehastighed ved ukrudtsbekæmpelse. (F14)

Vårbyg	Stadie	Dyse	Kørehastighed, km pr. time	Vand, liter pr. ha	Dysetryk, bar	Antal ukrudt pr. m ²	3 m			7 m				11 m							
							fra midt af sprøjtespor														
							Biomasse, 21 dage efter sidste sprøjtning														
							Før spr. stadie 12-13	Tokimbl. ukrudt	Agerstedmoder	Hvidm. gåsefod	Pileurt, snerle	Kamille	Tokimbl. ukrudt	Agerstedmoder	Hvidm. gåsefod	Pileurt, snerle	Kamille	Tokimbl. ukrudt	Agerstedmoder	Hvidm. gåsefod	Pileurt, snerle
<i>2013. 4 forsøg</i>							1 fs.	2 fs.	2 fs.	2 fs.	1 fs.	2 fs.	2 fs.	2 fs.	1 fs.	2 fs.	2 fs.	2 fs.			
A. Planteværn Online, 20 pct. reduktion ¹⁾	12-13	LD 15	6	110	2,5	101	4	1	2	13	2	5	1	2	15	2	4	1	1	13	1
B. Planteværn Online, 20 pct. reduktion ¹⁾	12-13	LD 03	12	110	2,5	88	4	1	2	12	2	4	1	2	9	2	4	1	2	8	1
C. Planteværn Online, 20 pct. reduktion ¹⁾	12-13	LD 04	18	110	3,2	67	4	1	2	7	2	4	1	3	8	1	4	1	2	6	2
D. Planteværn Online, 20 pct. reduktion ¹⁾	12-13	Agrotop ²⁾	12	110	5,6	80	4	1	2	8	2	4	1	2	8	1	4	1	2	9	1

¹⁾ Ukrudtsbekæmpelse ifølge Planteværn Online, 20 pct. dosisreduktion.

²⁾ Agrotop TurboDrop HiSpeed.

dyse. Det er en luftinjektionsdyse, der vinkler sprøjtevæsken 10° frem og 50° tilbage. Den skal benyttes ved et relativt højt tryk.

Sprøjtningen er udført med en 24 meter trailer-sprøjte, og der er for hver behandling kørt en strækning på minimum 50 meter for hver gentagelse og valgt let kuperede marker. Der er valgt en relativt lav indsats af ukrudtsmidler for at få eventuelle effekter af kørehastigheden frem. Middelvalget er fastlagt ud fra de forekommende ukrudtsarter og Planteværn Onlines anbefalinger, men de anbefalede doser er reduceret med 20 procent.

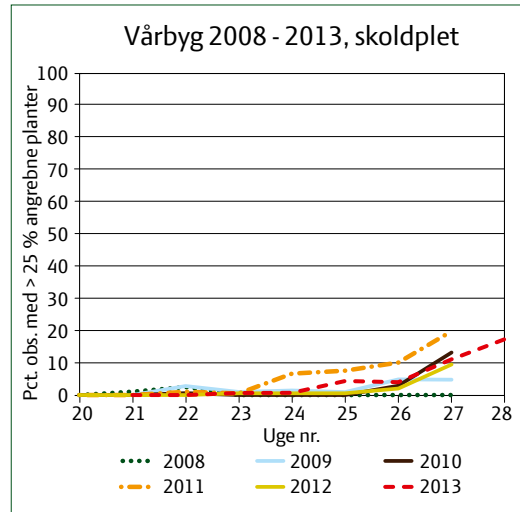
Der er gennemført fire forsøg i forsøgsserien. Tre af forsøgene er behandlet i afgrødens vækststadiet 12-13 og et forsøg ved buskning.

Der har i de fire forsøg i tabel 17 ikke været sikre forskelle i effekten ved de tre kørehastigheder eller ved brug af TurboDrop High-speed dysen. Forsøgene er udført under gode sprøjtebetingelser. Årets resultater svarer til resultaterne fra 2012, hvor der heller ikke var sikre forskelle mellem behandlingerne. Der har været høj effekt af alle behandlingerne. Et forsøg i 2013 har vist den sikkert laveste effekt længst væk fra traktoren. Et af forsøgene i 2012 har vist det modsatte, den mindste effekt tættest på traktoren.

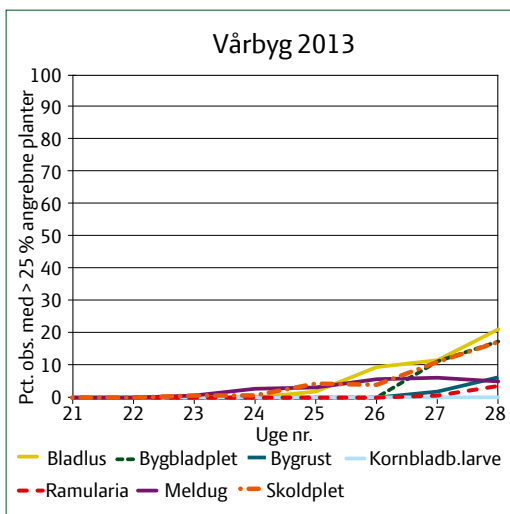
Forsøgene fortsætter.

Sygdomme

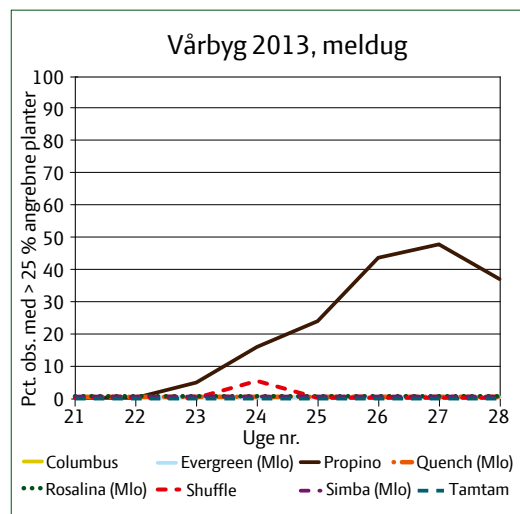
I forsøget med mest skoldplet er der opnået netto-merudbytter på op til 10 hkg pr. ha. I gennemsnit af forsøgene med svampebekæmpelse er der opnået nettomerudbytter på omkring 1 til 2 hkg pr. ha. Flere af de afprøvede løsninger har resulteret i nettomerudbytter på samme niveau. 0,35 liter Prosaro + 0,15 liter Comet har givet et sikkert højere merudbytte end 0,5 liter Prosaro i gennemsnit af tre års forsøg.

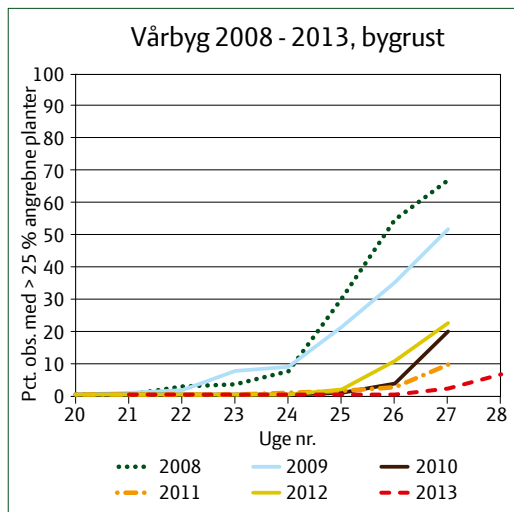
Figur 3. Udviklingen af skoldplet i Planteavlskonsulenternes Registreringsnet i årene 2008 til 2013.

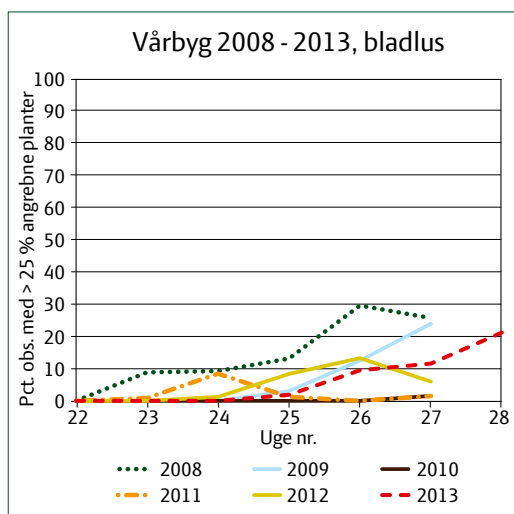
Figur 2. Udviklingen af skadegørere i vårbyg i Planteavlskonsulenternes Registreringsnet 2013.

Figur 4. Udviklingen af meldug i forskellige sorter i Planteavlskonsulenternes Registreringsnet.

Figur 5. Udviklingen af bygrust i Planteavlskonsulenternes Registreringsnet i årene 2008 til 2013.

Figur 6. Udviklingen af bladlus i Planteavlskonsulenternes Registreringsnet i årene 2008 til 2013.

Registreringsnet

I figur 2 til 6 ses udviklingen af skadegørere i Planteavlskonsulenternes Registreringsnet i vårbyg i 2013. Skoldplet og bygbladplet har været de mest udbredte svampesygdomme. Angrebene har overvejende været moderate, men i flere marker har der været kraftige angreb. Angrebene af meldug har været svage, og kun i Propino er der fundet moderate til kraftige angreb. Angrebene af bygrust

Skoldplet og bygbladplet har i 2013 været de mest udbredte svampesygdomme i vårbyg. Her ses angreb af skoldplet. (Foto: Ghita Cordsen Nielsen, Videncenteret for Landbrug).

I flere vårbygmarker har der været kraftige angreb af bladlus i 2013. På billedet ses bladlus og rester af bladlusenes hud. Bladlusene vokser løbende og skifter derfor hud. (Foto: Ghita Cordsen Nielsen, Videncenteret for Landbrug).

har været svage. Der har været moderate til kraftige angreb af bladlus i mange marker. Angrebene af kornbladbiller har været relativt svage.

Sammenligning af svampemidler

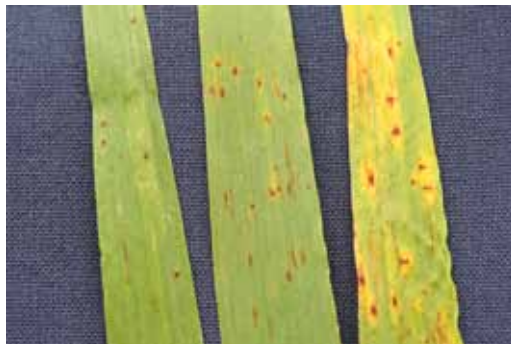
Der er gennemført forsøg efter to forsøgsplaner med sammenligning af svampemidler og blandinger af svampemidler. Se tabel 18 og 19. I vårbyg er der i 2013 kun afprøvet et nyt svampemiddel, nemlig Folicur Xpert, hvor indholdet i normaldoseringen på 1,0 liter pr. ha svarer til 0,64 liter Folicur + 0,32 liter Proline pr. ha. Af de afprøvede midler er Proline Xpert og Folicur Xpert p.t. ikke godkendt. De nye midler er nærmere omtalt i vinterhvedeafsnittet under "Svampemidlernes effekt".

I tabel 18 ses resultatet af seks forsøg, hvor forskellige midler og blandinger er afprøvet i samlet 50 procent dosering omkring skridning. Blandingen Bell + Comet indgår yderligere med 25 procent dosering. I forsøgsled 2 og 4 er belyst effekten af en tidlig bekæmpelse i vækststadium 31 (et knæ udviklet). I forsøgsled 3 er belyst effekten af en strategi med tre tidspunkter, hvor sidste behandling er udført relativt sent. Den samlede indsats er som i forsøgsled 2. Forsøgene er udført i sorterne Columbus (to forsøg), Evergreen (to forsøg) og Quench (to forsøg). Der har været moderate angreb af svampesygdomme, og skoldplet og Ramularia har været mest udbredt.

Der har i gennemsnit af forsøgene ikke været sikre forskelle mellem forsøgsleddene. Der er ved 50 procent dosis en tendens til det højeste nettomerudbytte med blandingen Proso + Aprox. Ved at sammenholde forsøgsled 6 og 7 fremgår det, at det højeste nettomerudbytte med Bell + Comet i gennemsnit af forsøgene er opnået ved kvart dosering. Ved at sammenholde forsøgsled 2 og 5 fremgår det, at det i gennemsnit af forsøgene heller ikke har været betaling for en tidlig bekæmpelse i vækststadium 31 (et knæ udviklet). Det har heller ikke været en fordel at dele den sidste behandling. Det højeste nettomerudbytte i enkeltforsøgene har ved ny afgift været 6,3 hkg pr. ha i forsøgsled 9.

I tabel 18 ses også resultater fra tidligere år. I gennemsnit af de seneste års forsøg har der ikke været sikre forskelle mellem de afprøvede midler, og de opnåede nettomerudbytter er på samme niveau som mange af de afprøvede løsninger. I gennemsnit af to års forsøg har der været en tendens til de højeste nettomerudbytter med Proline + Comet, Proso + Aprox og Proline + Rubric.

I tabel 19 ses resultatet af seks forsøg, hvor forskellige midler og blandinger i forsøgsled 4 til 14 er afprøvet i samlet 50 procent dosering omkring skridning, mens Proso, Bell og Viverda yderligere er

Angreb af *Ramularia*. Bladene er fra samme mark, og smitten af bladene er sket på forskellige tidspunkter. Bladene til højre er angrebet først, og symptomerne er derfor mest tydelige. På bladet til venstre ses meget tidlige symptomer. (Foto: Ghita Cordsen Nielsen, Videncentret for Landbrug).

afprøvet i 25 procent dosering. Proline indgår kun med 25 procent dosering. Viverda er også afprøvet med 1,0 liter pr. ha. Normaldoseringen for Viverda er 2,5 liter pr. ha, men mængden af aktivstof er meget høj ved denne dosering, hvorfor effekten af 0,75 liter Viverda er afprøvet, da indholdet herved ligger tæt på indholdet i 0,5 liter Bell + 0,15 liter Comet, der tidligere har været afprøvet i forsøgene som halv dosering. I forsøgsled 2 og 3 er belyst effekten af en tidlig bekæmpelse i vækststadium 31 (et knæ udviklet).

Et forsøg i sorten Chapeau med meget skoldplet er vist for sig selv. De øvrige fem forsøg er udført i sorterne Columbus (to forsøg), Quench (to forsøg) og Propino.

I de fem forsøg med moderat smittetryk har bygbladplet og skoldplet været mest udbredt. Det højeste nettomerudbytte ved brug af 50 procent dosering er i gennemsnit af forsøgene opnået med Proso + Comet. Ved at sammenligne løsninger med både 50 og 25 procent dosering fremgår det, at 25 procent dosering har resulteret i det højeste nettomerudbytte i gennemsnit af forsøgene. Der har ikke været betaling for den tidlige sprøjtning i vækststadium 31 (et knæ udviklet).

I forsøget med meget skoldplet er de højeste nettomerudbytter opnået med 50 procent dosering af Proso + Comet, Proso + Amistar og Viverda.

Nederst i tabel 19 ses resultater fra tidligere år. I gennemsnit af de seneste tre års forsøg har Proso,

Table 18. Bladsvampe - middelfoprøvning. (F15, F16, F17, F18)

Vårbyg	Pct. dækning med					Procent			Hkg kerne pr. ha			Pct. dækning med					Procent			Hkg kerne pr. ha						
	byg-blad-plet	byg-rust	mel-dug	Ra-mu-laria	skold-plet	strå-ned-knæk-ning	aks-ned-knæk-ning	Udb. og mer-udb.	Net-to-mer-udb.	Net-to-mer-udb., ny af-gift	byg-blad-plet	byg-rust	mel-dug	Ra-mu-laria	skold-plet	strå-ned-knæk-ning	aks-ned-knæk-ning	Udb. og mer-udb.	Net-to-mer-udb.	Net-to-mer-udb., ny af-gift						
																					ca. 13/7					ca. 8/7
2013.	<i>6 forsøg</i>										<i>2012-2013. 12 forsøg</i>															
1. Ubehandlet	3	2	0	12	4	18	3	62,7	-	-	2	1	0,01	15	9	2	0	58,9	-	-						
2. 0,125 l Rubric + 0,1 l Proline 0,25 l Rubric + 0,2 l Proline	0,2	0,02	0	2	0,8	13	3	3,9	0,2	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
3. 0,125 l Rubric + 0,1 l Proline 0,125 l Rubric + 0,1 l Proline 0,125 l Rubric + 0,1 l Proline	0,2	0	0	1	0,8	15	3	2,7	-1,5	-1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
4. 0,125 l Rubric + 0,1 l Proline 0,125 l Rubric + 0,1 l Proline	0,2	0,03	0	3	0,8	15	3	3,4	0,6	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
5. 0,25 l Rubric + 0,2 l Proline	0,2	0,02	0	2	1	12	3	2,7	0,5	0,3	0,2	0,02	0	5	1	1	0	4,5	2,3	2,1						
6. 0,25 l Comet + 0,375 l Bell	0,2	0,02	0	3	1	14	3	4	1,3	0,9	0,1	0,02	0	4	3	1	0	4,4	1,7	1,3						
7. 0,125 l Comet + 0,2 l Bell	0,2	0,05	0	3	1	15	3	3,7	2,0	1,8	0,1	0,05	0	6	3	1	0	3,7	2,0	1,8						
8. 0,75 l Bell	0,2	0,03	0	2	1	13	3	4	1,1	0,2	0,1	0,03	0	4	4	1	0	4,3	1,3	0,4						
9. 0,15 l Comet + 0,3 l Proline	0,2	0,03	0	3	0,9	12	3	3,1	0,6	0,8	0,1	0,02	0	5	1	1	0	5,4	2,9	3,1						
10. 0,25 l Rubric + 0,4 l Stereo	0,2	0,03	0	5	1	14	3	2,4	0,6	0,2	0,1	0,04	0	6	3	1	0	3,5	1,7	1,3						
11. 0,25 l Aproach + 0,25 l Maredo	0,2	0,03	0	5	2	13	3	2,8	0,8	0,5	0,1	0,02	0	7	3	1	0	3,6	1,6	1,3						
12. 0,25 l Aproach + 0,25 l Prosaro	0,2	0,02	0	4	0,9	13	3	4,4	2,2	2,3	0,1	0,02	0	7	1	1	0	4,7	2,5	2,5						
13. 0,25 l Aproach + 0,375 l Bell	0,2	0,02	0	4	1	12	3	3,2	0,6	0,2	-	-	-	-	-	1	0	-	-	-						
14. 0,5 l Folicur Xpert	0,2	0,02	0	4	0,9	13	3	3,1	1,3	1,2	-	-	-	-	-	1	0	-	-	-						
15. 0,25 l Amistar + 0,375 l Bell	0,2	0,02	0	3	1	14	3	3,9	1,3	1,0	-	-	-	-	-	1	0	-	-	-						
16. 0,5 l Proline Xpert	0,2	0,02	0	3	0,9	12	3	3,2	0,8	0,9	0,2	0,02	0	5	1	1	0	4,6	2,2	2,4						
<i>LSD 1-16</i>																		<i>LSD 1-16</i>			<i>1,7</i>					
<i>LSD 2-16</i>																		<i>ns</i>			<i>LSD 5-16</i>			<i>ns</i>		
2011-2013. 17 forsøg											2009-2013. 30 forsøg															
1. Ubehandlet	1	0,9	0,03	11	6	18	8	59,8	-	-	1	2	2	7	4	15	6	59,4	-	-						
6. 0,25 l Comet + 0,375 l Bell	0,09	0,01	0	3	2	15	8	3,9	1,2	0,8	0,3	0,3	0,6	2	1	12	6	4,5	1,8	1,4						
7. 0,125 l Comet + 0,2 l Bell	0,1	0,03	0	4	2	15	8	3,2	1,5	1,3	0,3	0,3	0,9	3	1	13	6	4,0	2,3	2,1						
8. 0,75 l Bell	0,1	0,02	0	3	3	14	8	3,8	0,8	-0,1	0,2	0,4	0,4	2	2	12	6	4,1	1,1	0,2						
9. 0,15 l Comet + 0,3 l Proline	0,09	0,02	0	3	0,7	13	8	4,9	2,4	2,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
11. 0,25 l Aproach + 0,25 l Maredo ¹⁾	0,1	0,02	0	5	2	14	8	3,1	1,1	0,8	0,2	0,3	0,2	3	1	12	6	3,9	1,9	1,6						
12. 0,25 l Aproach + 0,25 l Prosaro	0,09	0,01	0	5	0,9	13	8	4,0	1,8	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
<i>LSD 1-12</i>																		<i>1,3</i>			<i>1,0</i>					
<i>LSD 2-12</i>																		<i>ns</i>			<i>ns</i>					

Led 2 og 4 er behandlet i studie 31 og 39-45.

Led 5-16 er behandlet i studie 39-45.

Led 3 er behandlet i studie 31, 39-45 og 14 dage efter behandling i studie 39-45.

¹⁾ I nogle år har der været anvendt Rubric i stedet for Maredo 125 SC.

Tabel 19. Svampebekæmpelse og vækstregulering. (F19, F20, F21, F22, F23)

Vårbyg	Pct. dækning med					FEsv pr. 100 kg stand- dard- vare	Procent			Hkg kerne pr. ha			Pct. dækning med					FEsv pr. 100 kg stand- dard- vare	Procent			Hkg kerne pr. ha																					
	byg- blad- plet	byg- rust	mel- dug	Ra- mu- la- ria	skold- plet		strå- ned- knæk- ning	aks- ned- knæk- ning	Udb. og mer- udb.	Net- to- mer- ud- bytte	Net- to- mer- ud- bytte, ny afgift	byg- blad- plet	byg- rust	mel- dug	Ra- mu- la- ria	skold- plet	strå- ned- knæk- ning		aks- ned- knæk- ning	Udb. og mer- udb.	Net- to- mer- ud- bytte	Net- to- mer- ud- bytte, ny afgift																					
																							ca. 5/7					ca. 1/7															
2013.																						5 forsøg											1 forsøg med meget skoldplet										
1. Ubehandlet	3	0,05	0	0,03	4	105,2	17	24	60,8	-	-	0	0	0	0	84	104,0	30	80	57,0	-	-																					
2. 0,625 l Viverda																																											
0,625 l Viverda	0,8	0	0	0,01	1	-	12	23	3,8	-1,6	-2,2	0	0	0	0	10	-	30	80	11,4	6,1	5,4																					
3. 0,375 l Viverda																																											
0,375 l Viverda	1	0	0	0,01	1	-	9	24	3,5	-0,2	-0,6	0	0	0	0	13	-	30	80	11,3	7,6	7,3																					
4. 0,2 l Proline	0,8	0	0	0	1	-	13	23	2,4	0,9	1,0	0	0	0	0	14	-	30	80	6,5	5,0	5,1																					
5. 0,5 l Proso	1	0	0	0,01	0,7	105,8	13	23	2,5	0,3	0,4	0	0	0	0	15	104,3	30	80	7,5	5,3	5,4																					
6. 0,25 l Proso	1	0	0	0	1	-	12	23	2,5	1,2	1,2	0	0	0	0	25	-	30	80	8,9	7,5	7,6																					
7. 0,35 l Proso																																											
+ 0,15 l Comet	0,9	0	0	0	0,8	-	12	24	5,2	3,0	3,1	0	0	0	0	19	-	30	80	12,1	10,0	10,1																					
8. 0,75 l Bell	1	0	0	0	1	104,4	11	23	4,2	1,3	0,4	0	0	0	0	19	104,6	30	80	10,6	7,6	6,7																					
9. 0,375 l Bell	0,8	0	0	0,01	2	-	13	23	3,4	1,6	1,1	0	0	0	0	21	-	30	80	8,3	6,6	6,2																					
10. 1,0 l Viverda	1	0	0	0,01	0,6	-	12	24	4,7	0,7	0,2	0	0	0	0	15	-	30	80	12,8	8,9	8,4																					
11. 0,75 l Viverda	0,9	0	0	0	1	-	10	23	3,4	0,4	0	0	0	0	0	20	-	30	80	12,1	9,0	8,6																					
12. 0,375 l Viverda	0,9	0	0	0,01	2	-	11	24	3,2	1,4	1,2	0	0	0	0	21	-	30	80	7,1	5,3	5,1																					
13. 0,25 l Comet																																											
+ 0,375 l Bell	0,7	0	0	0,02	1	-	14	23	3,4	0,7	0,3	0	0	0	0	23	-	30	80	10,4	7,7	7,3																					
14. 0,15 l Amistar																																											
+ 0,35 l Proso	0,8	0	0	0,01	0,8	-	14	24	2,9	0,7	0,9	0	0	0	0	21	-	30	80	11,4	9,2	9,4																					
15. 0,35 l Proso																																											
+ 0,15 l Comet																																											
+ 0,15 l Cerone	0,9	0	0	0	1	-	9	21	4,4	1,9	1,9	0	0	0	0,03	16	-	30	80	12,0	9,5	9,5																					
16. 0,35 l Proso																																											
+ 0,15 l Comet																																											
+ 0,3 l Terpal	0,7	0	0	0,01	1	-	11	21	5,2	2,5	2,6	0	0	0	0,03	15	-	30	80	13,8	11,1	11,2																					
LSD 1-16						ns			2,1							ns			LSD 3,3																								
LSD 2-16									ns																																		
2012-2013. 12 forsøg																						2011-2013. 16 forsøg																					
1. Ubehandlet	2	0,1	0,1	2	11	104,9	11	37	60,0	-	-	3	0,2	0,2	1	12	105,3	-	32	58,9	-	-																					
4. 0,2 l Proline	0,8	0,03	0,3	0,05	2	-	8	35	3,3	1,8	1,9	1	0,02	0,2	0,04	2	-	-	30	3,2	1,7	1,8																					
5. 0,5 l Proso	0,8	0,08	0,04	0,02	2	105,7	8	35	4,4	2,2	2,3	0,8	0,06	0,03	0,01	2	105,7	-	28	4,2	2,0	2,1																					
6. 0,25 l Proso	1	0,03	0,04	0,09	4	-	8	35	4,2	2,8	2,9	1	0,02	0,05	0,07	3	-	-	29	3,7	2,3	2,4																					
7. 0,35 l Proso																																											
+ 0,15 l Comet	0,6	0,03	0,04	0	3	-	8	35	6,0	3,8	3,9	0,8	0,02	0,03	0	3	-	-	29	5,2	3,0	3,1																					
8. 0,75 l Bell	0,9	0,02	0,05	0	3	-	7	34	5,6	2,6	1,7	1	0,01	0,05	0	2	-	-	29	5,4	2,4	1,5																					
9. 0,375 l Bell	0,8	0,03	0,04	0,07	3	-	8	35	4,2	2,4	2,0	0,7	0,02	0,06	0,05	3	-	-	29	3,8	2,0	1,6																					
11. 0,75 l Viverda	1	0,03	0,05	0,00	3	-	7	34	4,8	1,7	1,3	1	0,02	0,04	0	2	-	-	29	4,6	1,5	1,1																					
13. 0,25 l Comet																																											
+ 0,375 l Bell	0,7	0,05	0,05	0,03	3	-	8	34	4,4	1,7	1,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																					
14. 0,15 l Amistar																																											
+ 0,35 l Proso	0,6	0,03	0,04	0,02	2	-	9	35	5,2	3,0	3,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																					
15. 0,35 l Proso																																											
+ 0,15 l Comet																																											
+ 0,15 l Cerone	0,9	0,01	0,02	0	2	-	6	33	5,7	3,2	3,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																					
16. 0,35 l Proso																																											
+ 0,15 l Comet																																											
+ 0,3 l Terpal	0,6	0,01	0,04	0,01	2	-	7	33	5,9	3,2	3,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																					
LSD 1-16						ns			1,3							LSD 1-6	ns		LSD 1-11	1,1																							
LSD 4-16									1,2										LSD 4-11	0,9																							
2010-2013. 21 forsøg																						2009-2013. 27 forsøg																					
1. Ubehandlet	2	0,2	0,5	0,9	10	106,5	13	25	59,5	-	-	2	0,8	3	0,7	7	106,2	12	21	58,7	-	-																					
4. 0,2 l Proline	0,7	0,02	0,2	0,03	1	-	8	23	3,1	1,6	1,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																					
5. 0,5 l Proso	0,6	0,05	0,05	0,01	1	106,8	7	22	4,4	2,2	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																					
8. 0,75 l Bell	0,8	0,01	0,09	0	2	-	7	22	5,2	2,2	1,3	0,9	0,2	0,7	0,03	1	-	7	18	5,1	2,1	1,2																					
9. 0,375 l Bell	0,6	0,02	0,08	0,04	2	-	8	22	3,7	1,9	1,5	0,7	0,2	0,8	0,03	2	-	8	18	3,6	1,8	1,4																					
LSD 1-9						ns			1,0										LSD 1-9	0,8																							
LSD 4-9									0,8										LSD 8-9	0,6																							

Led 2-3 er behandlet i stadie 31 og 37-39.

Led 4-16 er behandlet i stadie 37-39.

Angreb af skoldplet i ubehandlet henholdsvis forsøgsled 5 i tabel 19 i forsøg 004 i Sønderjylland, fotograferet den 2. juli. (Fotos: Ghita Cordsen Nielsen, Videncenteret for Landbrug).

Prosaro + Comet, Bell og Viverda været sammenlignet ved 50 procent dosering. Det højeste nettomerudbytte er opnået med Prosaro + Comet, og merudbyttet har været sikkert højere med Prosaro + Comet end med ren Prosaro. Det laveste nettomerudbytte er opnået med Viverda.

Gefion har efter en egen forsøgsplan udført to forsøg med sen svampebekæmpelse i to sorter (Evergreen og Quench). Kun i sorten Evergreen er der fundet et sikkert merudbytte. Se nærmere i Tabelbilaget, tabel F24.

Foderværdi og svampesprøjtning

I tabel 19 er der også vist foderværdi til svin i ubehandlet og forsøgsled 5 og 8 for at se, hvordan svampebekæmpelse påvirker foderværdien. Svampebekæmpelse har i gennemsnit af forsøgene ikke øget foderværdien, hvilket også er fundet i tidligere års forsøg.

Vækstregulering og strå- og aksnedknækning

I tabel 19 er effekten af vækstregulering med Cerone henholdsvis Terpal også belyst i forsøgsled 15 og 16. Vækstreguleringsmidlerne er tildelt relativt sent, nemlig i vækststadiet 37 til 39 (faneblad synligt til fuldt udviklet), fordi formålet hovedsageligt har været at belyse effekten på nedknækning af strå og aks. Ved at sammenholde forsøgsled 15 og 16 med forsøgsled 7 fremgår det, at der ikke er opnået sikre merudbytter for vækstregulering. Omfanget af strå- og aksnedknækning er heller ikke væsentligt lavere i forsøgsleddene med vækstregulering end i forsøgsled 7. Svampesprøjtning alene har haft lige så stor effekt på strånedknækning som vækstregulering.

I forsøgene i tabel 18 er også målt aks- og strånedknækning, og svampesprøjtning har reduceret omfanget af strånedknækning lidt.

De fleste af de i alt 12 forsøg i tabel 18 og 19 er høstet tidligt, nemlig i perioden fra 14. til 19. august, mens kun to forsøg er høstet lidt senere, nemlig 29. august og 3. september. Jo senere høst, jo mere nedknækning af aks og strå forventes.

Gefion har efter en egen forsøgsplan udført to forsøg med vækstregulering. I et af forsøgene har der været sikre merudbytter for vækstregulering med Moddus og Trimaxx. Se yderligere i Tabelbilaget, tabel F25.

Svampesprøjtning og ændrede afgifter

I tabellerne med svampesprøjtning er der både udregnet nettomerudbytter ved de nuværende priser på svampemidler og nettomerudbytter ved de nye afgifter. Som det fremgår, ændrer de nye afgifter ikke strategierne særlig meget i byg, men nettomerudbyttet reduceres med løsninger med blandt andet Bell og Viverda.

Nye additiver til bejdsemidler

I tabel 20 ses resultaterne efter en forsøgsplan, hvor effekten af forskellige additiver til bejdsemidlet Celest Formula M er undersøgt i to vårbygssorter. De afprøvede additiver indeholder forskellige mikroorganismer, syrer eller næringsstoffer. Additiverne er markedsført af det hollandske firma INCOTEC International B.V., der også har leveret udsæd til forsøgene, hvorfor der er anvendt to vårbygssorter, som ikke er i dyrkning i Danmark.

Additiverne har ikke påvirket plantebestanden eller udbyttet i nogen af sorterne. I 2012 blev effekten af andre additiver fra samme firma undersøgt. Der henvises til Oversigt over Landsforsøgene 2012, side 139.

Tablet 20. Afprøvning af forskellige additiver til bejdsemidler i vårbyg. (F26)

Vårbyg	Additiv	Plantebestand pr. m ²		Pct. dækning med		Pct. strå med blad-lus	Hkg kerne pr. ha	Plantebestand pr. m ²		Pct. dækning med		Pct. strå med blad-lus	Hkg kerne pr. ha
				mel-dug	Ra-mu-la-ria					mel-dug	Ra-mu-la-ria		
		ca. 30/4	ca. 3/5	ca. 7/7		ca. 30/4	ca. 3/5	ca. 30/6					
<i>2013. 2 forsøg</i>		<i>Milford</i>						<i>Sunshine</i>					
1.	200 ml Celest pr. hkg D339	165	363	17	0	16	72,8	124	328	1	0	16	70,3
2.	200 ml Celest pr. hkg Disco AG Bronze L-431	174	358	18	0	26	0,1	124	342	2	0	7	-0,5
3.	200 ml Celest pr. hkg D339 + 5.06.255	169	350	17	0	21	-0,3	120	325	2	0	12	-1,3
<i>LSD 1-3</i>							<i>ns</i>		<i>ns</i>				
<i>LSD 2-3</i>							<i>ns</i>		<i>ns</i>				

Strategi

Svampebekæmpelse i vårbyg

- > I vårbyg kan der være behov for op til to gange svampebekæmpelse.
- > Ved lavt smittetryk kan behandling undlades.
- > Ved moderat smittetryk er der ofte behov for en enkelt behandling med kvart til halv dosis i vækststadiet 37 til 59 (fanebladet synligt til gennemskridning).
- > Ved højt smittetryk er der ofte behov for to behandlinger med omkring kvart dosis. Ved et meget højt smittetryk af bygrust er der betaling for en samlet indsats på trekvart dosis, fordelt på to behandlinger.
- > Den laveste indsats kan anvendes ved meldugangreb, da meldug er mindst tabsvoldende.
- > Er der behov for svampebekæmpelse før vækststadium 32 (to knæ udviklet), vælges svampemidler uden indhold af strobilurin.
- > Strobilurinholdige løsninger eller løsninger med Proline, Prosaro og Bell anbefales omkring skridning. Bell anbefales ikke ved meldugangreb. I gennemsnit af tre års forsøg har Prosaro + Comet klaret sig bedre end ren Prosaro. Strobilurinhol-

- dige løsninger er Comet + andet middel eller Approach + andet middel. Strobilurinet Amistar + andet middel anbefales ikke ved angreb af bygbladplet. Opera (strobilurinet Comet + Opus) anbefales ikke ved angreb af meldug. Opera har ikke indgået i de seneste års forsøg.
- > Når der vælges svampemidler, skal der vælges midler med god effekt mod de fremherskende sygdomme.
- > De nye afgifter forventes ikke at ændre strategien særlig meget, men nettomerudbyttet reduceres ved løsninger med blandt andet Bell.
- > Der er endnu ikke fundet resistens i Danmark hos bygrust og skoldplet mod strobiluriner. Der forekommer i flere marker resistens hos bygmeldug og bygbladplet mod strobiluriner. Se undersøgelsen vedrørende resistens hos bygbladplet mod strobiluriner i vinterbygafsnittet.

En oversigt over godkendte og nye svampemidlers effekt mod de enkelte svampesygdomme i korn ses i vinterhvedeafsnittet.